Trafiknämnden

Förvaltning för utbyggd tunnelbana

ÅRSRAPPORT 2017

Innehållsförteckning

1. Inledning 4

2. Styrning 5
2.1 Styrning av verksamheten 5
2.2 Uppdrag 7
2.2.1 Uppdrag i budget 7
2.2.2 Uppdrag under löpande år 7
2.3 Efterlevnad av styrande dokument 8
2.3.1 Styrningsrapport 8
2.3.2 Landstingets finanspolicy 9
2.4 Intern styrning och kontroll 9

3. Mål 10
3.1 Ekonomi i balans 10
3.2 Hållbar tillväxt och utveckling 10
3.3 Tryggad kompetensförsörjning 11
3.4 Lokala mål 12

4. Verksamhet 14
4.1 Väsentliga händelser 2017 14
4.2 Effektivare landsting 17
4.3 Verksamhetsförändringar 18
4.3.1 Utveckling personalvolym 19
4.3.2 Sjukfrånvaro 19

5. Ekonomi 19
5.1 Resultatutveckling 20
5.1.1 Verksamhetskostnadsutveckling 20
5.1.2 Redovisning av samtliga specialdestinerade statsbidrag 21
5.1.3 Bemanningskostnader 21
5.1.4 Avvikelser – årets utfall jämfört med årsbudget 22
5.1.5 Förändring – årets utfall jämfört med föregående år 23
5.1.6 Externa intäkter och kostnader 23
5.1.7 Övriga kostnader 23
5.1.8 Avskrivningar och finansnetto 23
5.2 Investeringar 23
5.2.1 Avdelning Söder 24

5.2.2 Avdelning Norr 27
5.3 Balansräkning 32
5.4 Kassaflödesanalys 32

6. Verksamhetsstöd 33
6.1 Miljö 33
6.1.1 Miljöprogram 2017–2021 34
6.1.2 Ledningssystem 35
6.2 Socialt ansvarstagande 35
6.2.1 Jämställdhet och jämlikhet 36
6.2.2 Nationella minoriteter 36
6.2.3 Barnkonventionen 37
6.2.4 Arbete för tillgänglighet 38
6.2.5 Uppförandekod för leverantörer 38
6.2.6 Folkhälsa 39
6.3 Säkra processer 40
6.3.1 Säkerhetsarbete 40
6.4 Digitaliseringsgrad 41
6.4.1 Uppföljning av landstingets digitaliseringsarbete 41

7. Personal och utbildning 42
7.1 Verksamhetsförändringar och verksamhetsutveckling 42
7.2 Kompetensförsörjning 43
7.3 Utbildning och kontinuerlig kompetensutveckling 44
7.4 Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare 44
7.5 Mål och resultatorienterade chefer 44

8. Ledningens åtgärder 44

9. Pågående rättsprocesser (tvister) 45

10. Förväntad utveckling 2018 45

11. Övrigt 46

12. Nämnd-/styrelsebehandling 46

13. Bilagor 47

1. Inledning

Utifrån 2013 års Stockholmsförhandling, som undertecknades av regeringens förhandlare, Stockholms läns landsting, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun ska Stockholms tunnelbana byggas ut.

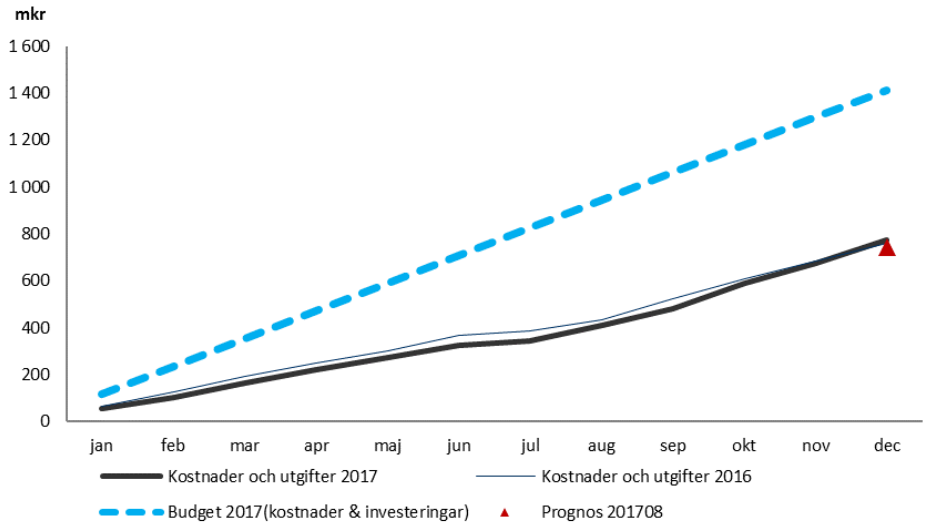
Överenskommelsen innebär att Stockholms tunnelbana byggs ut till Nacka, Arenastaden och Barkarby. Nackagrenen byggs ut till Gullmarsplan och kopplas samman med Hagsätralinjen, vilket skapar ökad kapacitet för den befintliga tunnelbanan genom centrala Stockholm. Våren 2017 träffade landstinget och Solna kommun ett avtal om ytterligare en station, Hagalund, på Gula linjen. Stationen ingår som en del i Sverigeförhandlingen. Utbyggnaden innebär att elva nya stationer tillkommer i systemet och det ger en ökad tillgänglighet för boende och verksamma inom Stockholmsregionen. I ett separat avtal mellan landstinget och Järfälla kommun regleras den finansiering som Järfälla kommun står för avseende uppgång och biljetthall Veddesta vid Barkarby stations tunnelbanestation.

I tilläggsavtal om finansiering och medfinansiering av utbyggd tunnelbana återfinns de olika parternas finansiering och ansvar kring den utbyggda tunnelbanan. Förutom en medfinansiering av tunnelbanan, medverkar kommunerna genom att bygga 78 000 nya bostäder för att möta bostadsbehovet i den växande regionen. Åtagandena för Hagalund återfinns i särskilt avtal, inom ramen för Sverigeförhandlingen, där det ingår ytterligare finansiering om 1,2 miljarder kronor. Staten och Solna stad avser att besluta om avtal avseende bostadsåtagandet som i förslaget omfattar 4 000 nya bostäder.

Förvaltningens arbete har under året fokuserats på planering, projektering, underlag för tillståndsansökningar samt förberedelser för kommande upphandlingar och byggstarter. Fokus har fortsatt att vara att hitta en kostnadseffektiv anläggning. Förvaltningens första miljödom meddelades under hösten 2017 vilket var för tunnelbana till Barkarby. Upphandling för de första arbetstunnlarna genomförs under 2018 med planerad byggstart under hösten.

Det samlade utfallet för totala investeringar och kostnader för helåret 2017 uppgår till 775 miljoner kronor (varav 90 miljoner i kostnader). Budgeten för året var 1 414 miljoner kronor (varav 123 miljoner i kostnader). Prognosen som lämnades per augusti 2017 uppgick 744 miljoner kronor (investeringar och kostnader). Avvikelsen gentemot budget för 2017 beror främst på att det åtgärds- och optimeringsarbete som genomförts inneburit att projekteringsarbetet med bygghandlingarna skjutits fram.

Nedan visas ackumulerade utgifter och kostnader för år 2017 jämfört med prognos och budget för samma period samt jämförelser med utfall 2016. Diagrammet visar både kostnader som belastar resultaträkningen och investeringar som aktiveras i balansräkningen.

2. Styrning

2.1 Styrning av verksamheten

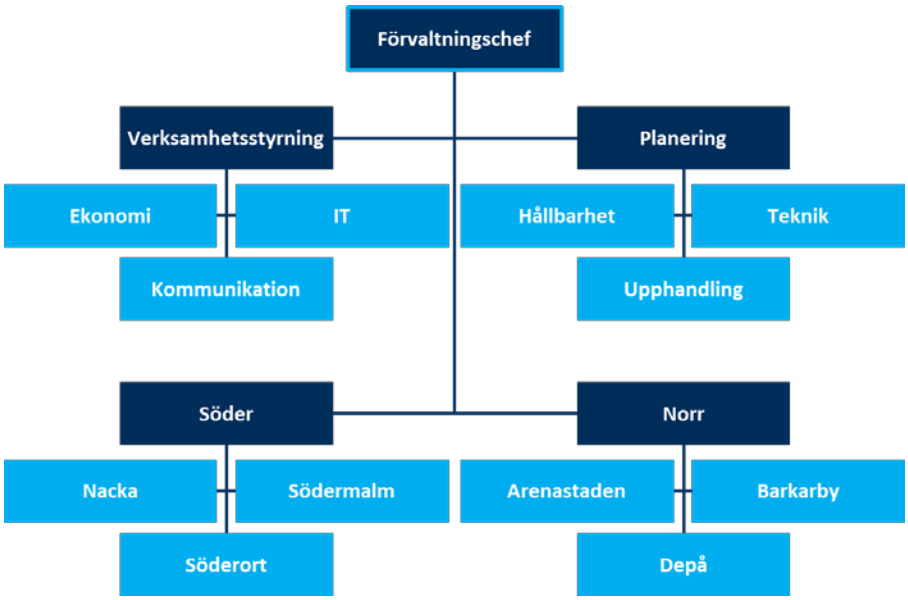
Den övergripande styrningen av förvaltningen sker med utgångspunkt i beslutad överenskommelse inom ramen för 2013 års Stockholms-förhandling och tilläggsavtal samt genom avtal mellan parterna. I avtalet mellan parterna styrs bland annat tidplan, omfattning och finansiering av utbyggnaden.

Förvaltningen rapporterar till den partsammansatta *styrelsen*. Från och med 1 juli 2017 rapporterar förvaltningen till *trafiknämnden* inom landstinget. Tidigare har rapportering skett till *landstingsstyrelsen*.

En partsammansatt *styrgrupp* för genomförandet av tunnelbane-utbyggnaden har tillsatts som stöd för arbetet, vilket skedde i samband med att förvaltningen bildades. Landstinget leder styrgruppen, kommunerna och staten ingår med tjänstemannarepresentanter.

Successivt övergår processen från planering och projektering till genom-förande med ett fortsatt kostnadsfokus. Det ställer nya krav på

organisationen. Under senhösten 2016 beslutade förvaltningen om en ny organisation som började gälla från och med 1 februari 2017. Den nya organisationen har fyra avdelningar: Verksamhetsstyrning, Planering, Söder och Norr.

Förvaltningens avdelningar (mörkblå) och projekt/enheter (ljusblå).

Projektcheferna ansvarar för att respektive projekt når sina mål inom ramen för avtalad tidplan och budget. Verksamhetsansvariga chefer från stabsenheterna ansvarar för styrning samt att ge ett kostnadseffektivt stöd till projekt- och förvaltningsledning samt förvaltningschef.

Förvaltningschefen har regelbundna uppföljningsmöten med respektive avdelningschef. Respektive avdelningschef har inför dessa möten kontinuerliga avstämningsmöten med projekt- och enhetschefer.

Respektive utbyggnadsgren enligt överenskommelsen har en *delprojektstyrelse* som leds av förvaltningen med representanter från kommunerna. Delprojektstyrelserna har mandat att fatta verkställighets-beslut inom ramen för det som beslutats i 2013 års Stockholmsförhandling. Staten medverkar vid behov. Depå och fordon finansieras i sin helhet av landstinget och har därmed ingen partsammansatt delprojektstyrelse.

För att genomföra uppdraget har förvaltningschefen en *ledningsgrupp* som stöd i de löpande besluten, verksamhetsutvecklingen och den strategiska styrningen. I ledningsgruppen ingår samtliga avdelningschefer. Chefen för Planering är även biträdande förvaltningschef.

För att skapa en effektiv besluts- och mötesstruktur där beslut fattas på rätt nivå har förvaltningen tillskapat en *styrgrupp för projektering* och *produktion*. I denna grupp ingår projektchefer, chef för teknik, hållbarhet och upphandling. För de löpande operativa beslutet finns en *samordningsgrupp för projektering* och en *samordningsgrupp för produktion*. Här sitter representanter som kan bereda frågor som behöver lyftas på en projektövergripande nivå, till i första hand styrgrupp projektering och produktion.

Samverkan med trafikförvaltningen sker genom den *samordnande ledningsgruppen* där delar av ledningsgruppen från respektive förvaltning träffas månadsvis för att fatta beslut om gemensamma frågor. För att förbereda besluten och i övrigt hantera samverkan finns en *beredningsgrupp* med deltagare från de båda förvaltningarna. I beredningsgruppen ingår bland annat avdelningschef för norr och söder samt teknisk chef.

Landstingets styrning av förvaltningen sker genom styrdokument såsom mål, budget, värdegrund, direktiv, policyer och landstingets investeringsstrategi (gäller enbart investeringsobjekten Depå och Fordon).

2.2 Uppdrag

2.2.1 Uppdrag i budget

Förvaltningen har inte fått några förvaltningsspecifika uppdrag i budgeten.

2.2.2 Uppdrag under löpande år

Landstingsfullmäktige beslutade den 15 mars 2016 att:
”uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.”

Förvaltningen har påbörjat ett samarbete med landstingsstyrelsens förvaltning avseende att ta fram styrdokument för säkerhet. Arbetet kommer att fortsätta under 2018.

Landstingsfullmäktige beslutade den 5 december 2017, LS 2017-1258, att:
”inom ramen för 2017 och 2018 års budget med inriktningsnivåer 2019-2027 omfördela investeringsmedel om totalt 540 224 000 kronor inklusive index från investeringsobjekt Fordon i investeringsbudgeten för förvaltning utbyggd tunnelbana till objektet Teknisk anpassning av C30-fordon.”

Som en konsekvens av detta har förvaltningens budgeterade totala investeringsram för investeringsobjekt fordon justerats i enlighet med beslut ovan.

2.3 Efterlevnad av styrande dokument

2.3.1 Styrningsrapport

Förvaltningen har bilagt en styrningsrapport till årsrapporten.

Förvaltningen följer reglemente för landstingsstyrelse och nämnder. Enligt 13 § i reglementet, ansvarar landstingsstyrelsen för genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan samt övriga åtgärder som beslutas om inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling. Ansvaret gällde fram till den 1 juli 2017, därefter tog trafiknämnden över ansvaret enligt 40 § i det reviderade reglementet. Trafiknämnden har under hösten beslutat om delegation till förvaltningschef som i tur har utarbetat en beslutsordning. Verksamheten har bedrivits i enlighet med reglementet.

Avseende informationsförvaltning så har ingen gallringsplan för förvaltningen tagits fram. Förvaltningen har istället följt landstingsarkivets generella bevarande- och gallringsplaner. Förvaltningen har påbörjat arbetet med hur förvaltningen ska kunna redovisa handlingar/information och arkiv efter VIR (verksamhetsbaserad informationsredovisning).

Varje nämnd och styrelse är inom sitt verksamhetsområde ytterst ansvarig för planering och organisering av krisberedskap. De ska därför utarbeta och anta lokala planer enligt direktiv och inriktning i krisberedskapsplan för Stockholms läns landsting samt ansvara för att utbildning och övning genomförs enligt fastställd utbildningsplan.

Förvaltningen har en fastställd krisberedskapsplan med en tillhörande kriskommunikationsplan. Förvaltningen har tagit fram en checklista vid olycka innehållande viktiga kontaktuppgifter. Förvaltningen har utvecklat checklistor för respektive roll i krisledningen samt utsett ansvariga för respektive roll. Krisberedskapsplanen är inte till fullo implementerad och övningar kommer att hållas under 2018.

Etablering av säkerhetsskyddsverksamheten är inte helt klar. Under 2017 har en säkerhetsansvarig rekryterats med ansvar för etablering av säkerhetsskyddsverksamheten på förvaltningen. Arbetet med översynen och etablering av säkerhetsskyddsverksamheten fortsätter under 2018.

Förvaltningen kommer att på ett strukturerat sätt förteckna, utse ägare och klassificera förvaltningens informationstillgångar för att göra en analys och handlingsplan samt där det är nödvändigt även en kontinuitetsplan.

Enligt beslut i landstingsstyrelsen ska nämnder, styrelser och bolag inom landstinget utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet. Förvaltningen har påbörjat ett samarbete med landstingsstyrelsens förvaltning avseende att ta fram styrdokument för säkerhet. Arbetet kommer att fortsätta under 2018.

Policyer och styrdokument har i tillämpliga delar följts i övrigt.

2.3.2 Landstingets finanspolicy

Förvaltningen följer landstingets finanspolicy. Under 2017 har förskottsbetalning skett till en leverantör. Där har garanti motsvarande bankgaranti av institut med ratingnivå i enlighet med kraven i landstingets finanspolicy erhållits. Ingen betydande valutaexponering har skett under året.

2.4 Intern styrning och kontroll

Internkontroll, enligt landstingets policy för internkontroll, omfattar en struktur av policyer, processer, rutiner och organisation. Den interna kontrollen inom förvaltningen ska bygga på en helhetssyn avseende landstingets verksamhet och mål. Detta innebär att den interna kontrollen ska omfatta mål, strategier, styrning samt uppföljning. Inom dessa områden ska det finnas inbyggda kontroll- och uppföljningssystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel eller förluster.

Övergripande risker beskrivs i 2017 års internkontrollplan. Aktuella risker har löpande behandlats vid ledningsgruppsmöten samt uppföljningsmöten med projekten.

Statusrapportering sker via projektcontroller till projektchefer och till avdelningschef Norr och Söder. Rapportering till förvaltningschef sker via uppföljningsmöten mellan avdelningschefer och förvaltningschef.

Övergripande risker sammanställs i förvaltningens internkontrollplan, där det för 2017 finns 18 riskområden som kopplar till förvaltningens kravområden. Uppföljningen av åtgärder kategoriseras i grönt, gult eller rött beroende på i vilken mån åtgärderna sker enligt plan. 12 av punkterna är gröna och 5 är gula. Det finns en risk som kategoriseras som röd. Det avser att avtal inte är slutna i tillräckligt stor omfattning med Trafikverket

gällande intrång i Trafikverkets anläggningar för att det ska vara tillfredsställande. Trafikverket har tillsatt en expertgrupp tillsammans med Förvaltning för utbyggd tunnelbana gällande frågan.

3. Mål

Med utgångspunkt från Stockholms läns landstings mål är nedanstående mål och indikatorer tillämpbara på förvaltningen.

Förvaltningen arbetar med lokala mål som återfinns i en målkarta med vision, övergripande mål och mål för året.

3.1 Ekonomi i balans

Förvaltningen uppvisar ett nollresultat eftersom kostnader täcks av inbetalningar från parterna i överenskommelsen. Detta medför att det årligen redovisas ett nollresultat vilket är i enlighet med det av fullmäktige beslutade resultatkravet.

3.2 Hållbar tillväxt och utveckling

Slutresultatet av den utbyggda tunnelbanan kommer att medföra en positiv effekt inom hållbarhetsområdet då utbyggnaden möjliggör för fler att åka kollektivt än tidigare. Utbyggnaden av tunnelbanan har dock en betydande påverkan på människor och miljö. Påverkan sker både under byggskedet och när den nya tunnelbanan är i drift. För att kunna leva upp till våra intressenters krav, mål och förväntningar behöver arbetet med hållbarhets-frågor hålla en hög profil, både gällande utformningen av den färdiga anläggningen och under genomförandet av utbyggnaden.

Förvaltningens miljöarbete styrs av landstingets miljöpolitiska program och det regionala trafikförsörjningsprogrammet. Utbyggnad av tunnelbanan är en viktig del i att energieffektivisera persontransporter inom regionen. Genom planeringen av tunnelbanans stationer och uppgångar arbetar förvaltningen med att tillgängliggöra kollektivtrafik för fler och särskilt i områden där kommunerna kommer att bygga nya bostäder.

För att utveckla tunnelbaneutbyggnaden mot de hållbarhetsmål som anges i landstingets miljöprogram och det regionala trafikförsörjningsprogrammet har förvaltningen tagit fram en hållbarhetspolicy och strategier för hållbar utveckling. Policyn omfattar aspekterna miljö och hälsa, energi och resursanvändning samt socialt ansvar och beskriver övergripande principer

för arbetet med att genomföra och utveckla tunnelbaneutbyggnaden på ett hållbart sätt.

Ceequal används som ett verktyg och stöd för hållbarhetsstyrning av projekteringen. Ceequal är ett certifieringssystem för att bedöma och betygsätta hur väl anläggningsprojekt har hanterat hållbarhetsfrågor.

Genom Ceequal-arbetet vill förvaltningen lyfta, tydliggöra och skapa goda förutsättningar för uppföljning och erfarenhetsåterföring i projektens hållbarhetsarbete. Under 2017 har nulägesanalyser genomförts inom respektive utbyggnadsprojekt för att identifiera hur väl Ceequals krav uppfylls idag och vilka förbättringsmöjligheter som finns i det fortsatta arbetet. Prognoserna för samtliga delprojekt visar på att det finns stora möjligheter nå förvaltningens övergripande hållbarhetsmål om att uppnå nivån ”Very good” enligt Ceequal. Under 2017 har även utbildningsinsatser och erfarenhetsåterföring från andra Ceequal certifierade projekt genomförts.

Under året inrättades en hållbarhetsenhet inom förvaltningen. Under 2017 har förvaltningen utrett och beslutat kring ett måltal för utbyggnadens klimatbegränsande åtgärder. Klimatbelastningen från utbyggd tunnelbana ska reduceras med minst 25 procent under uppdragets genomförande.

Avseende landstingets indikator, andel ekologiska livsmedel, är förvaltningens all frukt och kaffe ekologiskt och uppnår därmed 100 procent.

3.3 Tryggad kompetensförsörjning

Resultatet i årets medarbetarenkät visar att förvaltningens satsningar gett resultat. Förvaltningen har under 2017 arbetat med att tydliggöra styrningen och effektivisera beslutsprocessen. Vidare har förvaltningen utarbetat kontinuerliga chefs- och ledarskapsträffar för att stärka förvaltningens chefer i både chef- och ledarskap.

Värdegrundsarbetet inom förvaltningen har fortsatt samt haft särskilt fokus på förvaltnings- och avdelningsnivå.

Mål och indikator	Utfall 2017	Mål 2017	Utfall 2016	Uppfyllt 2017
TRYGGAD KOMPETENSFÖRSÖRJNING				
Attraktiv arbetsgivare				
Stolta och motiverade medarbetare (medarbetarindex)	80	≥75	75	**Ja** ●
Mål- och resultatorienterade chefer (ledarskapsindex)	82	≥74	74	**Ja** ●
Totalindex stolta och motiverade medarbetare	78	≥72	72	**Ja** ●

Resultatet i medarbetarenkäten indikerar att detta samlat även medfört positiva effekter för medarbetarnas arbetssituation.

3.4 Lokala mål

Målstyrning förbättrar förutsättningarna för att styra och utveckla verksamheten och med hjälp av mätbara mätetal kan målen följas upp. Förvaltningens huvudmål är att genomföra utbyggnad av tunnelbanan enligt genomförandeavtalen inom ramen för 2013 års Stockholms-överenskommelse och beslutat tilläggsavtal. Arbetet med utbyggnaden sker i ett nära samarbete och med en hög grad av samverkan med såväl parterna i avtalet som med landstingets trafikförvaltning.

Förvaltningens verksamhet har inte en löpande karaktär utan är en verksamhet som utgår från uppdraget att bygga tunnelbana, detta medför att verksamheten under de första åren är i ett planeringsskede. Under denna period skapas förutsättningar för att landstinget i framtiden ska uppnå det beslutade övergripande målet om en attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem. Det övergripande målet och de nedbrutna målen på landstingsnivå är dock i dagsläget svåra att bryta ned till egna verksamhetsnära mätetal utan kommer att kunna följas när anläggningen är tagen i drift. Förvaltningen beaktar dock dessa mål, när utredningar genomförs, alternativt diskuteras och beslut fattas, för att möjliggöra måluppfyllelsen vid framtida drift.

Landstinget har tre nedbrutna mål för kollektivtrafiken, attraktiva resor, effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan och en tillgänglig och sammanhållen region.

Förvaltningen arbetar med det nedbrutna målet *attraktiva resor* genom att planera för att tunnelbanan ska vara en del av ett sammanhållet och samordnat kollektivtrafiksystem som uppfyller resenärernas behov. Detta görs genom att planeringen av stationernas lägen ska göras samordnat med bebyggelseplaneringen. Stationsmiljöerna ska vara attraktiva och utformade för enkla och effektiva byten. Tillgängligheten till stationerna och tillgängligheten till olika målpunkter med kollektivtrafiken ska vara god.

Utbyggnaden av tunnelbanan bidrar till landstingets mål om *effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan* genom att kollektivtrafikens förbrukning av energi samt påverkan på miljö och hälsa minskar när utbyggnaden är klar och i jämförelse med resande med till exempel bil.

Förvaltningens arbete för att bidra till landstingets nedbrutna mål kring en *tillgänglig och sammanhållen region* sker genom att utbyggnaden stödjer en ökad täthet och flera stadskärnor i regionen samt bidrar till en sammanhållen utvidgning av arbetsmarknadsregionen. Den nya tunnelbanan ska ha tillräcklig kapacitet och konkurrenskraftiga restider till viktiga målpunkter. Den ska binda samman regionen och minska sårbarheten i trafiksystemet.

I samband med att förvaltningens verksamhet övergår i ett byggskede kommer fler av landstingets övergripande mål och indikatorer att brytas ned till lokala mål och mätetal. Detta avser till exempel miljöfrågor såsom buller.

För att förvaltningen ska bidra till uppfyllande av landstingets mål arbetar förvaltningen med lokala mål som återfinns i en målkarta. I målkartan återfinns sex perspektiv med mål för respektive perspektiv som i tillämpliga fall stämmer överens med landstingets nedbrutna mål.

- Ekonomi: Ekonomi i balans.
- Tid: Leverans i tid.
- Innehåll: Effektiv anläggning.
- Kunder: Nöjda uppdragsgivare och invånare.
- Process: Effektiv och samordnad verksamhet.
- Medarbetare: Attraktiv arbetsplats.

Flera mätetal finns för varje mål för att kunna mäta graden av måluppfyllnad. Under varje perspektiv finns ett antal aktivitetsområden där aktiviteter sker under året för att mätetalet och målet ska uppnås. Målen syftar sammantaget till att skapa förutsättningar för ett landsting som svarar väl mot invånarnas krav på god service och bidra till att Stockholms län är ett attraktivt län. Uppföljning av mål och mätetalen sker i samband med tertial-, delårs- och årsbokslut i förhållande till de mål och målvärden som beslutades i samband med budgeten.

I förvaltningens målkarta återfinns 17 mätetal fördelade på sex perspektiv med ett mål per perspektiv. Måluppfyllnaden är relativt god. Förvaltningen bedömer att fyra av sex mål är uppfyllda (under perspektiven ekonomi, kunder, process och medarbetare) medan två är delvis uppfyllda (under perspektiven tid och innehåll).

Avseende perspektivet ekonomi är två av fyra mätetal uppfyllda medan två är delvis uppfyllda. De delvis uppfyllda mätetalen avser projektens prognossäkerhet under året samt minskning av byggherrekostnaden som är ett pågående arbete för förvaltningen.

Målet under perspektivet tid anses enbart vara delvis uppfyllt då flera av förvaltningens tidplaner har förskjutits beroende på genomfört optimerings- och åtgärdsarbete. Förhandlingar med Trafikverket kring korsningspunkter har även det bidragit till vissa förseningar. Att Barkarby har fått sin miljödom ses som en stor framgång. Tidsförskjutningarna har dock inte påverkat den totala tidsramen som anges i det tilläggsavtal som beslutades under år 2017.

Målet under perspektivet innehåll ses som delvis uppfyllt eftersom samtliga systemmål inte till fullo är granskade och fastställda. De optimerade systemhandlingarna för Nacka och söderort är inte helt klara varför kravuppfyllandet inte har kunnat verifieras.

Målet för kundperspektivet är uppfyllt då både mätetalet kring närboendes inställning till utbyggnaden samt andelen positiva/neutrala artiklar i media uppfyller förvaltningens målsättning.

Målet under perspektivet process anses uppfyllt då tre av fyra indikatorer är uppfyllda, vilka är inga allvarliga arbetsmiljöolyckor, hållbarhet i system-handlingarna samt inga betydande revisionsanmärkningar. Målet att förvaltningen ska få minst tre anbud per upphandling är inte uppfyllt då flera av årets fyra upphandlingar hade färre upphandlingar än målet.

Målet för perspektivet medarbetare anses uppfyllt då medarbetarindex har förbättrats.

Se vidare bilaga Målkarta 2017.

4. Verksamhet

Förvaltningens utbyggnadsprojekt är i ett projekteringsskede och den projektering som genomförs utgör underlag för de pågående legala processerna med järnvägsplan, detaljplan och miljöprövning. Parallellt fortsätter förberedelserna för produktionsskedet. Under 2017 har visst förberedande arbete startat, men de större entreprenaderna, som kräver miljötillstånd och järnvägsplan, planeras starta under 2018.

4.1 Väsentliga händelser 2017

Genomförandeavtal för tunnelbanans utbyggnad till Arenastaden, Barkarby samt Nacka och söderort behandlades politiskt och beslutades i respektive kommuns fullmäktige och i landstingsfullmäktige i början av 2017. I respektive genomförandeavtal redovisas omfattningen för utbyggnaden,

tidplan, ekonomi samt samverkan mellan parterna. I beskrivningen av samverkan redogörs bland annat för hur mark för tunnelbanan ska tas i anspråk och hur planläggningen av tunnelbanan ska ske.

Parallellt med genomförandeavtalen beslutades även ett tilläggsavtal till 2013 års Stockholmsöverenskommelse. Tilläggsavtalet omfattar ändrad betalningsplan och tidplan jämfört med det ursprungliga avtalet. Parter i tilläggsavtalet är landstinget, kommunerna och staten.

Det arbete med optimeringar för anläggningen som påbörjades under 2016 har fortgått även under 2017. Framför allt har ett omfattande kompletterande optimeringsarbete genomförts för tunnelbana till Nacka och söderort avseende utformning och tekniska funktioner. Den optimerade anläggningen arbetas nu in i underlag till planer och miljöprövning.

De legala processerna med järnvägsplan, detaljplan och miljöprövning har fortskridit under 2017. Framför allt har förvaltningen fått sin första miljödom. Den avser projektet tunnelbana till Barkarby. Efter huvud-förhandlingar i mark- och miljödomstolen i september meddelade domstolen sin dom under november. Inga överklaganden kom in vilket innebär att domen har vunnit laga kraft. Gällande järnvägsplaner har tunnelbana till Barkarby kommit så långt i planläggningen att järnvägsplanen planeras att lämnas in för fastställelse i början av 2018.

Under 2017 har förvaltningen definierat vilka större upphandlingar som planeras för samtliga projekt. I syfte att få stor konkurrens och bra anbud har förvaltningen aktivt kommunicerat mot marknaden genom bland annat möten med leverantörer och nyhetsbrev riktade till leverantörsmarknaden. Förvaltningens planerade upphandlingar finns redovisade både på svenska och på engelska i en upphandlingstidplan på förvaltningens websida. Planen uppdateras månadsvis. I oktober arrangerade förvaltningen tillsammans med trafikförvaltningen en leverantörsdag för att informera om planerade upphandlingar. Intresset var mycket stort med cirka 300 deltagare från ett 20-tal länder.

Vissa förberedande entreprenadarbeten har bedrivits under 2017 – vid Sockenplan, Mårtensdal, Sickla, Järla och Sundsta backe. Det är förberedande arbeten i sådan omfattning att miljödom och järnvägsplan inte behövs.

Förvaltningen har genomfört två samordnade upphandlingar tillsammans trafikförvaltningen avseende byggnadsarbeten respektive

anläggningsarbete. Dessa ramavtal kan användas för kontrakt avseende förberedande arbeten.

Från och med 1 juli 2017 rapporterar förvaltningen till trafiknämnden istället för som tidigare till landstingsstyrelsen.

Fattade beslut i landstingsstyrelsen
Under perioden januari-juni 2017 har följande beslut med bäring på förvaltning för utbyggd tunnelbana fattats av landstingsstyrelsen:

- Upphandling av försvarsarbeten m.m. till planerad ny biljetthall/uppgång för tunnelbanestationen Gullmarsplan, i direkt anslutning till ny bebyggelse i Mårtensdal, LS 2016-1058.
- Godkännande av tilläggsavtal och genomförandeavtal avseende utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse, LS 2016-1225, LS 2015-0143, LS 2015-0144, LS 2015-0145.
- Avtal om finansiering och utbyggnad av en tunnelbanestation i Hagalund på gula linjen, LS 2017-0389.
- Uppdrag till trafiknämnden att ansvara för genomförandet av utbyggnaden av tunnelbana, LS 2017-0785.

Fattade beslut i trafiknämnden
Under perioden juli-december 2017 har följande beslut med bäring på förvaltning för utbyggd tunnelbana fattats av trafiknämnden:

- Beslut om inrättande av beredning för utbyggd tunnelbana, FUT 2017-0231.
- Beslut om finansieringsavtal för uppgång och biljetthall Veddesta vid Barkarby stations tunnelbanestation, FUT 2017-0232.
- Tunnelbana till Arenastaden, Upphandling av signalsystem för Gula linjen, FUT 2017-0174.
- Upphandling av entreprenadkontrakt avseende genomförande av arbetstunnlar inför utbyggnad av tunnelbana från Akalla till Barkarby station, FUT 2017-0104.
- Remiss från landstingsdirektören gällande samlokalisering av landstingets centrala förvaltningar, FUT 2017-0282.
- Inriktningsbeslut och beslut om delgenomförande av investeringsobjekt Fordon, FUT 2017-0233.
- Yttrande över landstingsdirektörens remiss av förslag till finanspolicy, FUT 2017-0320.
- Yttrande över landstingsdirektörens remiss av förslag till kommunikationspolicy för Stockholms läns landsting, FUT 2017-0321.

4.2 Effektivare landsting

Förvaltning för utbyggd tunnelbana är en relativt ung förvaltning. En av fördelarna är att verksamheten redan från start kunnat arbeta med att hitta nya smarta och effektiva lösningar. Detta föranleddes från början av att antalet medarbetare var få vilket drev fram säkra och effektiva men alternativa lösningar. Förvaltningen var tidig med att samutnyttja resurser och processer som redan fanns inom landstinget. Förvaltningen köper delar av tjänster eller nyttjande av system inom följande områden ekonomi-system, fakturahantering, PUL-ombud, registrator och arkivtjänster samt HR-tjänster. Detta har medfört att förvaltningen kunnat dra nytta av landstingets breda kompetens samtidigt som kostnadsbilden kunnat hållas nere. Detta arbetssätt fortsätter förvaltningen att eftersträva där så är möjligt. Resultatet är ett effektivare arbetssätt men även en möjlighet att fortplanta nytänkt från en ung förvaltning direkt till landstingets övriga verksamhet.

Förvaltningen eftersträvar att uppnå rätt kompetensnivå med fokus att arbeta med en kostnadseffektiv organisation. Arbetet med att genomföra en konsultväxling fortsätter, förvaltningen anställer personal istället för att anlita konsulter där så är möjligt.

Förvaltningens fokus är framdrift. Förvaltningen har inget driftsansvar utan uppdraget är uteslutande att genomföra beslutade infrastruktur-investeringar. Detta medför att kulturen är innovativ, lösningsorienterad och framåtsträvande. Att uppdragen dessutom är partfinansierade genererar att förvaltningen får och ger mycket input från många olika kanaler vilket skapar en dynamisk verksamhet.

Under våren 2016 beslutades om ett stort åtgärds- och optimeringsprogram med fokus att hitta en effektivare utformning av anläggningen. Detta arbete gav många positiva effekter förutom att kostnaderna har kunnat hållas nere. Idag är detta en självklar del av förvaltningens löpande arbete inte bara avseende anläggningen, utan även i det löpande arbetet. Olika kompetenser möts, vrider och vänder på ett problem eller en arbetsprocess för att på så sätt hitta det mest effektiva tillvägagångssättet. Att tänka nytt är ett viktigt riktmärke för förvaltningen och nya tillvägagångssätt används och sprids primärt till trafikförvaltningen men även till andra verksamheter inom landstinget samt till parter och andra intressenter.

I arbetet med nya tunnelbanan har frågor och idéer om det befintliga kollektivtrafiksystemet väckts, dessa överför och samverkar förvaltningen kontinuerligt med trafikförvaltningen för vidare hantering.

För att stärka landstingets varumärke och visa på den framdrift och nytänk som landstinget bidrar med till länet har förvaltningen initierat en idé till ett förnyat sätt att kommunicera med invånarna på byggplanken. Målet är att detta arbete ska förena och stärka landstingets varumärke. Utöver ett övergripande landstingsbudskap kommer det att dels finnas information om pågående arbeten för att öka acceptansen för byggtidens störningar men även finnas kulturella inslag som bidrar till att skapa trygga och attraktiva miljöer även under byggtiden. Förvaltningen driver detta arbete i samarbete med landstinget centralt samt med kulturförvaltningen. En första avrapportering kommer att ske under 2018.

Förvaltningen har tidigt anammat BIM-användandet vilket innebär digitala tredimensionella modeller som bland annat ersätter traditionella ritningar. Detta medför att ritningar kan granskas på ett mer djuplodat och effektivt sätt. Det ger även fördelar för trafikförvaltningen i framtiden vid drift och underhåll av anläggningen. Användandet av BIM medför även att pappersritningar mer eller mindre försvinner. På så sätt effektiviseras processen på flera olika sätt.

Att fatta beslut är av stor vikt för att uppnå en effektiv verksamhet. Till följd av detta har förvaltningen i samband med omorganisationen sett över beslutsnivåer och beslutsvägar. På detta sätt frigör förvaltningen både tid och resurser när beslut fattas snabbare då beslut tas på rätt nivå och med rätt kompetens.

Förvaltningens ledning kommer att fortsätta arbetet med utgångspunkt i den inriktning som anges ovan. För att fortsatt stärka detta arbete och utveckla chefernas ledarskap har förvaltningen startat chefsträffar som bland annat innefattar personlig utveckling men även förändringsledning. Målet med en fortsatt tydlig styrning och ett stärkt ledarskap detta för att förvaltningens kultur av framdrift och nytänk ska fortsätta att fortplanta sig i organisationen och vara en del av medarbetarnas vardag.

4.3 Verksamhetsförändringar

Successivt övergår processen från planering och projektering till genomförande med ett fortsatt kostnadsfokus. Det ställer nya krav på organisationen. Under senhösten 2016 beslutades att förvaltningen skulle få en ny organisation från och med 1 februari 2017. Den nya organisationen har fyra avdelningar: Verksamhetsstyrning, Planering, Söder och Norr.

Förändringen gjordes för att skapa en effektivare verksamhet och ledningsgrupp, stärka styrningen samt skapa förutsättningar för en tydligare ansvarsfördelning för att frågor ska hanteras på rätt nivå.

4.3.1 Utveckling personalvolym

Förvaltningen har under perioden haft 35 anställda. Vid årsskiftet var antalet 45 stycken. Som ett led i förvaltningens optimeringsarbete pågår ett arbete med konsultväxling, det vill säga att anställa istället för att anlita konsulter. Antal helårsarbeten inkluderar såväl personal som kostnadsförs som anställda där personalkostnaden aktiveras som investering.

Personalvolym/helårsarbete Antal	Utfall 2017	Budget 2017	Avvik Utf-Bu	Utfall 2016	Föränd %
Helårsarbeten exkl. extratid (personalvolym)	35	30	5	27	24%

4.3.2 Sjukfrånvaro

Förvaltningen har relativt få medarbetare och sjukfrånvaron gäller enstaka individer. Den procentuella sjukfrånvaron är lägre för män än för kvinnor men beror på enstaka individers frånvaro.

Sjukfrånvaromått	Utfall december 2017	Utfall december 2016	Föränd %-enh	Budget 2017	Avvik %-enh
Procentuell sjukfrånvaro	1,44	1,13	31,0 %	0	144,0 %

5. Ekonomi

Förvaltningen har inte haft verksamhet som är intäktsbringande. Investeringsutgifterna redovisas i sin helhet i balansräkningen som pågående arbeten. I resultaträkningen redovisas enbart kostnader som inte direkt kan hänföras till respektive investeringsobjekt.

Hela förvaltningens verksamhet bekostas genom en partsgemensam finansiering. Parternas bidrag redovisas i sin helhet via balansräkningen. En bokning sker månadsvis för att täcka det utfall som redovisas som kostnader i resultaträkningen. Intäktsutvecklingen följer därmed kostnads-utvecklingen.

5.1 Resultatutveckling

Under 2017 har 90 miljoner kronor bokats upp som intäkt. Resultaträkningen uppvisar ett nollresultat eftersom förvaltningens kostnader matchas med motsvarande intäkt för perioden. Detta sker genom en justering av de bidrag som förvaltningen erhåller från parterna i Stockholmsförhandlingen. Bidragen redovisas som en långfristig skuld i balansräkningen.

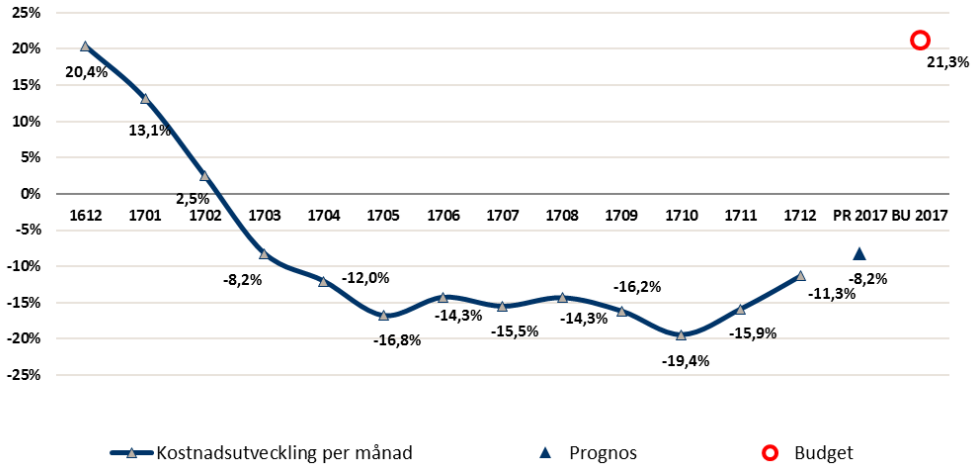
Förvaltningens kostnader uppgår till 90 miljoner kronor varav merparten avser kostnader för inhyrd personal samt personalkostnader. Till detta kommer utgifter som redovisas under 5.2 Investeringar.

Förvaltningen har under 2017 fakturerat parterna med totalt 903 miljoner kronor. Den ackumulerade faktureringen från landstinget till parterna från förvaltningens start år 2014 uppgår 2017 till 2 662 miljoner kronor, av dessa utgör 25 miljoner kronor kompensation för KPI-förändring enligt avtal. Förvaltningen har under året fakturerat parterna i april och i juli 2017 med totalt 903 miljoner kronor.

Resultaträkning Mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvik Utf-Bu 2017	Bokslut 2016	Föränd %
Erhållna bidrag externt	87	101	-14	97	-10 %
Erhållna bidrag internt	2	22	-19	4	-35 %
Övriga intäkter	0	0	0	0	-99 %
Verksamhetens intäkter	**90**	**123**	**-33**	**101**	**-11%**
Personalkostnader	-21	-29	8	-18	21 %
Hyreskostnader	-6	-5	0	-5	9 %
Inhyrd personal	-48	-66	17	-68	-29 %
Konsultkostnader	-7	-3	-4	-2	199 %
Övriga kostnader	-8	-20	12	-8	-2 %
Verksamhetens kostnader	**-90**	**-123**	**33**	**-101**	-11 %
Avskrivningar	0	0	0	0	
Finansnetto	0	0	0	0	
Resultat före boksluts-dispositioner och skatt	0	**0**	**0**	**0**	

5.1.1 Verksamhetskostnadsutveckling

Nedanstående diagram visar kostnadsutvecklingen för respektive månad jämfört med samma månad ett år tidigare. Kostnaderna är lägre under 2017 än under 2016 vilket också syns i diagrammet.

5.1.2 Redovisning av samtliga specialdestinerade statsbidrag

Sedan budget 2017 har förvaltningens betalningsplan justerats varför utfallet av bidrag till förvaltningen är lägre än budget. I tabellen ingår såväl statliga bidrag som bidrag från kommuner. Landstingets förskottering för staten ingår inte i redovisade specialdestinerade statsbidrag.

Finansiärer	Utfall 2017	Budget 2017	Avvik Utf-BU	Prognos 2017	Bokslut 2016
Staten	453	701	-248	453	300
Stockholms stad	53	253	-200	53	120
Järfälla kommun	86	147	-61	86	40
Nacka kommun	19	41	-22	19	20
Solna stad	104	112	-9	104	20
varav Stockholmsöverenskommelsen	*63*	*112*	*-50*	*63*	*20*
varav Sverigeförhandlingen (Hagalund)	*41*		*41*	*41*	
Totalt specialdestinerade statsbidrag	**715**	**1 254**	**-539**	**715**	**500**

5.1.3 Bemanningskostnader

Förvaltningen har under året bemannats genom en kombination av anställningar och inhyrd personal. Förvaltningens mål är att personer i ledande befattningar samt personer där arbetsuppgiften kommer att behövas under lång tid i möjligaste mån ska bemannas genom anställning inom Stockholms läns landsting. Förvaltningen har under perioden haft 35 medarbetare anställda. Vid årets slut var antalet 45 stycken. Samtliga chefstjänster är tillsatta med anställda personer.

Bemanningskostnader Mkr	Bokslut 2017	Budget 2017	Avvik AC-BU	Bokslut 2016	Föränd %
Summa personalkostnader	**-21**	*-29*	*8*	*-18*	*22 %*
varav förändring sem- och löneskuld	*-1*	*0*	*-1*	*0*	*-1751 %*
varav lönekostnad	*-13*	*-19*	*5*	*-10*	*26 %*
varav sociala avgifter	*-6*	*-8*	*2*	*-5*	*28 %*
varav övriga personalkostnader	*-1*	*-2*	*1*	*-2*	*-44 %*
Inhyrd personal	**-48**	**-66**	*17*	**-68**	*-29 %*
varav övrig personal	*-48*	*-66*	*17*	*-68*	*-29 %*
Summa bemanningskostnad	**-70**	**-95**	**25**	**-86**	**-19 %**
varav omställningskostnader					
Bemanningskostnad exkl omställningskostn	**-70**	**-95**	**-27%**	**-86**	**-19 %**

Förvaltningen kategoriserar inhyrd personal som medarbetare om de arbetar mer än 50 procent och har uppdrag längre än sex månader, övriga kategoriseras som konsulter. Flertalet av konsulterna är tekniska specialister och är svåra att tillsätta genom anställning utan istället anlitas inhyrd personal. För många av kompetensområdena är dessutom tidsperioden för uppgifterna begränsade. Båda dessa faktorer är motiv till att använda inhyrd personal istället för att anställa. Förvaltningen bedriver dock ett arbete för att genomföra en konsultväxling.

Trafikförvaltningen har en hög kompetens och kommer i framtiden att sköta drift och underhåll av de utbyggda sträckorna, därför sker en kontinuerlig samverkan. Samverkan sker bland annat genom ett utbyte av tjänster avseende olika sakkompetenser mellan förvaltningarna. Köp av dessa interna tjänster regleras och planeras genom upprättande av ATR:er (en beskrivning av Arbetets omfattning, Tidsåtgång och vilken typ av Resurs som ska användas).

5.1.4 Avvikelser – årets utfall jämfört med årsbudget

Orsak, avvikelse utfall mot budget Mkr	Kostnad Avvik Utfall-Budget 2017
Personalkostnader	8
Hyreskostnader	0
Inhyrd personal	17
Konsultkostnader	-4
Övriga kostnader	12
Summa avvikelse	**33**

5.1.5 Förändring – årets utfall jämfört med föregående år

Orsak, avvikelse prognos mot budget Mkr	Kostnad Avvik Årets utfall-Föregående år
Personalkostnader	*-4*
Hyreskostnader	*0*
Inhyrd personal	*20*
Konsultkostnader	*-4*
Övriga kostnader	*0*
Summa avvikelse	**11**

5.1.6 Externa intäkter och kostnader

SLL-extern resultaträkning, Mkr	SLL-externt Bokslut 2017	SLL-externt Bokslut 2016	Förändr %	SLL-externt Budget 2017	Avvik AC-BU
Verksamhetens intäkter	**87**	**97**	**-10,3 %**	**97**	**-10**
Verksamhetens kostnader	**-62**	**-60**	**2,6 %**	**-98**	**36**
Avskrivningar	0	0		0	0
Finansnetto	0	0		0	0
Resultat	**149**	**158**	**-5,3 %**	**0**	**150**

5.1.7 Övriga kostnader

Övriga kostnader består till största del av IT-kostnader samt kommunikationskostnader.

5.1.8 Avskrivningar och finansnetto

Förvaltningen har endast pågående arbeten och redovisar därmed inga avskrivningar. Under 2017 har förvaltningen inte heller några räntekostnader bortsett från mindre förseningsavgifter.

5.2 Investeringar

Verksamheten har under året varit indelad i ett investeringsobjekt för vardera av de tre utbyggnadssträckorna, Tunnelbana till Nacka och söderort, Tunnelbana till Arenastaden samt Tunnelbana till Barkarby.

Investeringar Mkr	Årets utgift 1712	Budget 2017	Avvik BU-PR	Upparb.-grad %	Ack total utgift 1712	Budget total utgift	Upparb.-grad tot (%)
Tunnelbana till Nacka och söderort	345	384	67	90%	955	12 965	7%
Tunnelbana till Arenastaden	126	314	180	40%	568	4 153	14%
Tunnelbana till Barkarby	137	453	330	30%	367	2 934	12%
Depå	75	139	62	54%	139	3 607	4%
Fordon	1	2	1	42%	3	2 562	0%
Totalt investeringar	**685**	**1 291**	**641**	**53%**	**2 031**	**26 221**	**8%**

Det ackumulerade utfallet för investeringsobjekten per december uppgår till totalt 685 miljoner kronor vilket är 34 miljoner kronor högre än prognosen från delåret på 651 miljoner kronor. Detta är 641 miljoner kronor lägre än budget vilket framförallt beror på att projekteringsarbetet avseende bygghandling, förberedande arbeten och byggstart har skjutits fram jämfört med de förutsättningar som rådde vid budgetarbetet för 2017. Den primära förklaringen är det åtgärds- och optimeringsarbete som genomförts. Den totala budgeten för investeringsobjekt Fordon är minskad med 540 miljoner kronor med anledning av justering av investeringsbudget. Se vidare under 2.2.2 Uppdrag under löpande år.

5.2.1 Avdelning Söder

Efter förvaltningens omorganisation är Nacka och söderort avdelning Söder och består av tre projekt. Inom ramen för avdelningen återfinns även BEST (Bana, El, Signal, Tele) samt en stabsfunktion.

Tunnelbana till Nacka och söderort

Utbyggnadssträckan som är indelad i tre projekt innebär en förlängning av Blå linje söderut från Kungsträdgården till Nacka centrum med fyra mellanliggande stationer samt en avgrening via Gullmarsplan mot den befintliga Gröna Hagsätralinjen med en ny station i Slakthusområdet. De tre projekten benämns Södermalm, Nacka och Söderort.

Projektering

Arbete har pågått med att färdigställa systemhandling, järnvägsplan och underlag för miljökonsekvensbeskrivning. En optimering av anläggningens systemprojektering har även genomförts i syfte att hålla projektets kostnadsramar. En följd av optimeringen är att samtliga tryckutjämningsschakt har kunnat tas bort. Optimeringen har även inneburit att en ny spårmodell har behövts tas fram. Detta arbete färdigställdes under kvartal 4, 2017, med undantag för BEST (bana, el, signal och tele) som planeras bli klart i slutet av kvartal 1, 2018. Den optimerade systemhandlingen kommer att vara ett underlag för kommunernas detaljplanearbete som krävs för tunnelbanans utbyggnad.

Samarbete med kommunerna har skett i arbetsgrupper och i delprojekt-styrelsen för att hitta de bästa lösningarna för placering av stationernas uppgångar och entréer samt för arbetstunnlar och etableringsytor.

Parallellt med att systemhandlingen färdigställs så pågår planeringen inför nästa skede, bygghandlingsprojekteringen. I detta skede kommer general-konsultens arbete att delas upp för att spegla avdelningens organisation. Den nya indelningen för bygghandlingsprojekteringen blir därmed; Södermalm, Nacka, Söderort och BEST.

Bygghandlingsprojektering för alla planerade arbetstunnlar pågår där även tillfälliga installationerna som krävs för byggskedet ingår. Arbetet omfattar även övriga handlingar som ska ingå i förfrågningsunderlaget. Paketering av nödvändigt underlag för bygghandlingsprojektering av huvudtunnlar och stationer har genomförts.

Arbetet med merparten av övrig bygghandlingsprojekteringen ska påbörjas i januari 2018.

Planläggning och prövning
Projekteringsarbetet har fokuserat på att slutföra underlag för granskning av järnvägsplanen och att lämna in ansökan om miljötillstånd.

I samband med optimeringsarbetet som genomförts under våren 2017 har den planerade stationen i Stigbergsparken/Sofia omarbetats. Ett kompletterande samråd har genomförts under maj med anledning av förändringarna av stationens läge och utformning. En mötesserie med staden har genomförts och en bra lösning för uppgången i Stigbergsparken och parken som helhet har tagits fram. Utformningen har ändrats från två separata entrébyggnader med biljetthall under mark, till en större entrébyggnad, placerad mer centralt i Stigbergsparken, med biljetthall i markplan.

Ansökan om planbesked för ny detaljplan för kvarteret Glaven 13 i Stadshagen har lämnats in till Stockholms stad under året och positivt besked erhölls under hösten. Detaljplanearbetet beräknas påbörjas under 2018 och avser en ny likriktarstation i Stadshagen.

Ansökan om miljötillstånd skickades in till mark- och miljödomstolen den 15 mars 2017 och huvudförhandling för vattenverksamhet (miljöprövning) är planerad att hållas i oktober/november 2018.

Järnvägsplanens miljökonsekvensbeskrivning lämnades in till länsstyrelsen för godkännande i november 2017. Länsstyrelsen godkände denna i början

av januari 2018. Järnvägsplanen fastställs av Trafikverket efter en begäran från förvaltningen. Järnvägsplanen förväntas att fastställas under första delen av 2019.

Samverkansmöten sker löpande med bland annat Stockholms stad, Nacka kommun, Trafikverket, trafikförvaltningen, myndigheter och ledningsägare. Kommunerna har under sista halvan av 2017 arbetat med sina detaljplaner parallellt med järnvägsplanen och planerar gå på granskning i februari 2018.

Upphandling och byggande

Under året har upphandlingar av entreprenadarbete skett och produktion startat på flera platser. Inom projektet Söderort har råstomme till biljetthall vid Mårtensdal i Gullmarsplan upphandlats. Produktionen är igång och kommer pågår fram till slutet av 2019. Vid både Sockenplan och Sundsta-backen har förberedande arbeten upphandlats och påbörjats under året. Det handlar om bland annat ledningsomläggningar, breddning av vägar och övriga förberedelser inför etablering av arbetstunneln i Sundstabacken samt tillfartsväg till servicetunneln vid Sockenplan. De förberedande arbetena fortsätter under 2018. Upphandling av entreprenör för skyddsportal över befintliga spår i Gullmarsplan genomfördes i årets slutskede genom trafikförvaltningen och arbetet kommer genomföras under sommaren 2018.

Upphandling av förberedande arbeten i Nacka har gjorts. Utförande-entreprenaden omfattar ledningsomläggningar, trafikanordningar samt markarbeten vid två av arbetstunnlarnas mynningar - Sickla och Järla. En option i avtalet med entreprenör omfattar förberedande arbeten vid Nacka Centrum (Skvaltans trafikplats) i form av ledningsomläggningar och trafikanordningar samt markarbeten. Optionen omfattar även konstruktions- och arbetshandlingar för en gång- och cykelbro. Arbeten i Sickla och Järla har pågått under året och kommer att färdigställas under första delen av 2018. Vid Sickla har det dock identifierats mer berg än förväntat, vilket kommer leda till ett större berguttag. Optionen för Nacka har avropats. Arbetena beräknas starta under 2018, när arbetena i Järla färdigställts.

Ekonomi

Projektmedlen för Nacka och söderort uppgår till 13,2 miljarder kronor enligt tilläggsavtalet. (Prisnivå januari 2016).

För år 2017 har 384 miljoner kronor budgeterats för investeringsutgifter. Utfallet för 2017 uppgår till 345 miljoner kronor. Anledningen till avvikelsen beror på att förberedande arbeten och byggstart har skjutits

fram jämfört med de förutsättningar som rådde vid budgetarbetet för 2017. Den primära förklaringen är det åtgärds- och optimeringsarbete som genomförts. Tidplanen pekar på trafikstart under kvartal 4, 2026. Detta förutsätter att järnvägsplanen vinner laga kraft under januari 2019. I enlighet med tilläggsavtalet ingår inte eventuella överklaganden. Prognosen för 2017 i delårsbokslutet uppgick till 317 miljoner kronor.

5.2.2 Avdelning Norr

Efter förvaltningens omorganisation har avdelning Norr bildats. I Norr ingår en stabsfunktion samt projekten Arenastaden, Barkarby och Depå där även fordon ingår.

Tunnelbana till Arenastaden

Projekt Tunnelbana till Arenastaden innebär en ny tunnelbanelinje från Odenplan till Arenastaden. Den nya linjen har beslutats få färgen gul.

Under våren beslutade landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige inom landstinget och Solna stad om ett tilläggsavtal för station Hagalund, LS 2017-0785. Station Hagalund hanteras i övrigt inom ramen för Sverige-förhandlingen. Beslutet innebär att tre nya stationer byggs utmed sträckan, station Hagastaden, station Hagalund och station Arenastaden.

Projektering

I februari levererades en systemhandlingsprojektering av anläggningen som den såg ut innan beslut om ny station i Hagalunds industriområde togs. I mars 2017 kom besked från Sverigeförhandlingen att station Hagalund ska byggas. Kompletterande systemhandlingsprojektering för Hagalund genomfördes och levererades i juni.

Bygghandlingsprojekteringen för Gula linjen påbörjades på sensommaren och berör i första skedet arbetstunnlar samt berg och anläggningsdelarna.

Planläggning och prövning

Projektet passerade ett antal viktiga milstolpar under året. Tillstånds-ansökan för miljödom lämnades in till mark- och miljödomstolen i januari och kompletteringar skickades in före sommaren. Miljödomsansökan kungjordes den 21 augusti. I maj godkände länsstyrelsen Gula linjens miljö-konsekvensbeskrivning. Järnvägsplanen ställdes ut för granskning i maj. En formell granskning genomfördes under hösten och järnvägsplanen har därefter justerats med hänsyn till inkomna synpunkter och tekniska förbättringar som identifierats. Järnvägsplanen beräknas kunna skickas till

länsstyrelsen under andra kvartalet 2018 och därefter till Trafikverket för fastställelse.

Upphandling och byggande

Avtal har tecknats för Gula linjens signalsystem. Arbetet med förfrågningsunderlag pågår och först ut under 2018 är upphandling av entreprenader för arbetstunnlar vilka kan skickas ut så snart järnvägsplanen vinner laga kraft.

Ekonomi

Projektmedlen för Arenastaden uppgår till 4,15 miljarder kronor enligt tilläggsavtalet. (Prisnivå januari 2016). Till detta tillkommer 1,2 miljarder kronor för den nya stationen Hagalund.

För år 2017 har 314 miljoner kronor budgeterats för investeringsutgifter. Utfallet för 2017 uppgår till 126 miljoner kronor. Till det tillkommer att projektet har utbetalt ett förskott om 6 miljoner kronor till en leverantör. Anledningen till att utfallet avviker från budget är att bygghandlingsprojekteringen försenats vilket resulterat i en senareläggning av ersättning för markåtkomst och förberedande byggarbeten. Prognosen för 2017 uppgick i delårsbokslutet till 134 miljoner kronor.

Tunnelbana till Barkarby

Projekt Tunnelbana till Barkarby innebär en förlängning av Blå linje från den befintliga stationen Akalla till pendeltåget vid Barkarby station via en ny station i Barkarbystaden.

Projektering

Systemhandlingen är avslutad och bygghandlingsprojekteringen pågår. I genomförandeavtalet planerades en uppgång mot Barkarby station, Mälarbanan och uppgången mot Veddesta var endast förberedd och planerad som utrymningsväg. Efter att Järfälla gjort en tilläggsbeställning av inredning och biljetthall till uppgången kommer den nu att byggas som en komplett uppgång och entré.

Planläggning och prövning

Den 24 november passerades en viktig milstolpe då projektet fick sitt miljötillstånd från mark- och miljödomstolen. Domen har även vunnit laga kraft. Domstolen har gjort en bred prövning och kommit fram till att vårt underlag följer miljöbalkens regler. Villkoren följer i stort sett förvaltningens förslag, men skärps på några punkter, bland annat bullerkrav.

Järnvägsplanen ställdes ut för granskning under juli och augusti 2017 och ett antal synpunkter inkom som projektet har analyserat. Planen avses att lämnas in till Trafikverket för fastställelse under kvartal 1 2018.

Upphandling och byggande
Arbete pågår med att detaljera produktionstidplanen. Projektets entreprenadindelning har beslutats och arbetet med förfrågningsunderlag pågår.

Ekonomi
Projektmedlen för Tunnelbana till Barkarby uppgår till 3,3 miljarder kronor enligt tilläggsavtalet. (Prisnivå januari 2016). Till detta tillkommer finansieringsavtalet för uppgång Veddesta vid Barkarby station som har en total budget på 91 miljoner kronor och ersätts av kommunen mot verklig kostnad. Finansieringsavtalet, FUT 2017-0232, har beslutats på trafiknämnden i landstinget och kommunfullmäktige i Järfälla kommun.

För år 2017 har 453 miljoner kronor budgeterats för investeringsutgifter. Utfallet för 2017 uppgår till 137 miljoner kronor. Avvikelsen beror i första hand på att arbetena med mindre förberedande arbeten samt uppstarten av arbetstunnlarna inte kunnat påbörjas under hösten och vintern 2017 som antogs i budgetarbetet. Senareläggningen har också inneburit att organisationen inte utökats i tidigare planerad omfattning. För närvarande ser projektet inte någon påverkan på planerad driftstart.

Prognosen för 2017 i delårsbokslutet uppgick till 123 miljoner kronor.

Depå och fordon
I samband med att landstingsfullmäktige beslöt att godkänna avtalet om utbyggd tunnelbana uppdrogs det åt förvaltningen att även genomföra investering i depå och fordon för motsvarande 6,2 miljarder kronor (prisnivå januari 2013). Investeringsramen för objekt fordon har justerats med 540 miljoner kronor i enlighet med beslut i landstingsfullmäktige, se 2.2.2 Uppdrag under löpande år.

Depå respektive fordon är två separata investeringsobjekt som bedrivs i ett gemensamt projekt. Projektets uppdrag är att säkerställa att det finns fordon och depåkapacitet inför de olika trafikstarterna för nya tunnelbanan.

Depå

Projektering

Under årets första halva har en samlad systemhandling för den tekniska utformningen levererats och granskats. Denna kommer tillsammans med beslutade förändringar och justeringar att ligga till grund för den fortsatta projekteringen och planeringen av projektet.

Under hösten framkom att det samlade depåbehovet i Högdalen har ökat och anläggningen behöver bli större. Projektet har utrett placeringen av fler uppställningsplatser. Även kopplingen mellan depån och Gröna linjens Farstagren har setts över. Resultatet av utredningsarbetet bedöms leda till mindre förändringar av den tekniska utformningen och dessa bedöms ej påverka den kommande processen avseende järnvägsplan och tillstånds-ansökan.

Utredning om behovet av fler verkstadsplatser pågår och bedrivs i samarbete med trafikförvaltningen.

Planläggning och prövning

Tillståndsansökansprocessen avstannade under hösten i väntan på nya utredningar och besked om ytterligare uppställningsplatser och eventuell ny lokalisering av Högdalsdepåns norra anslutning.

Under 2018 kommer arbetet att vara inriktad på att slutföra de utredningar som startat. Därefter följer planeringsarbetet med att ta fram en ny teknisk utformning, för att sedan starta processerna med järnvägsplan och tillståndsansökan.

Upphandling och byggande

Ingen upphandling av entreprenader eller byggande har gjorts ännu.

Ekonomi

Projektmedlen för investeringsobjekt Depå uppgår totalt till 3,4 miljarder kronor (prisnivå januari 2013).

För år 2017 har 139 miljoner budgeterats för investeringsutgifter. Utfallet för 2017 uppgår till 75 miljoner kronor. Anledningen till avvikelsen mot budget är framförallt att kostnader för förberedande arbeten inte utförts i den takt som förväntats eftersom utredningsarbetet tagit mer tid än beräknat. Prognosen för 2017 uppgick i delårsbokslutet till 77 miljoner kronor.

Fordon

Utredningsläge

Utbyggnaderna av tunnelbanan kommer att generera ett behov av fler tåg i trafik.

Under året har ett inriktningsbeslut i landstingsfullmäktige tagits gällande nyttjande av befintliga C20-fordon samt anskaffning av C30-fordon till tunnelbanans utbyggnadssträckor.

Dessutom fattades ett genomförandebeslut i landstingsfullmäktige gällande teknisk anpassning av C30-fordonen för att kunna trafikera befintliga linjer inklusive utbyggnadssträckorna. Anpassningen omfattar främst den utrustning ombord som krävs för att fordonen ska fungera tillsammans med befintligt signalsäkerhetssystem. Dessa anpassningar genomförs inom ramen för trafikförvaltningens uppdrag och genom att de tidigare nämnda 540 miljoner kronorna omfördelas.

Förvaltningen har en kontinuerlig avstämning med trafikförvaltningen för att säkerställa att den tekniska anpassningen genomförs så att C30-fordonen kan trafikera utbyggnadssträckorna. Förvaltningen och trafikförvaltningen samverkar kontinuerligt bland annat för att komma fram till rätt bedömning avseende antal fordon.

Ekonomi

Projektmedlen för investeringsobjekt Fordon uppgår totalt till 2,8 miljarder kronor (prisnivå januari 2013). Fordons budget har justerats med 540 miljoner kronor, se vidare 2.2.2 Uppdrag under löpande år.

För år 2017 har 2 miljoner budgeterats för investeringsutgifter. Utfallet för 2017 uppgår till 1 miljon kronor vilket är i linje med prognosen för året.

5.3 Balansräkning

Balansräkning Mkr	2017-12-31	2016-12-31	Förändring
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	2 032	1 347	685
Omsättningstillgångar	533	352	181
varav kassa och bank	485	305	180
SUMMA TILLGÅNGAR	**2 564**	**1 699**	**866**
Eget kapital			**0**
Avsättningar (samt ev. minoritetsintresse)			**0**
Skulder	**2 564**	**1 699**	**866**
Långfristiga skulder	2 357	1 544	813
Kortfristiga skulder	207	155	53
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	**2 564**	**1 699**	**866**

Förvaltningens anläggningstillgångar består av investeringar i de olika tunnelbaneprojekten samt Depå- och fordonsprojektet. Även de fastigheter som förvaltningen har förvärvat redovisas som en investering.

Omsättningstillgångarna består i huvudsak av likvida medel samt momsfordringar. Finansiering från parterna klassificeras som långfristig skuld. Totalt har förvaltningen mottagit inbetalningar för att finansiera verksamheten om 2 662 miljoner kronor varav 309 miljoner kronor har intäktsförts och redovisats i resultaträkningen. Korta skulder består i huvudsak av leverantörsskulder samt upplupna kostnader.

5.4 Kassaflödesanalys

Förvaltningen har haft inbetalningar om totalt 903 miljoner kronor under året varav Stockholms stad inbetalt 53 miljoner kronor och Stockholms läns landsting 188 miljoner kronor inklusive förskott för länsstyrelsen om 98 miljoner kronor. Inbetalningar från staten via Trafikverket uppgår till 453 miljoner kronor samt inbetalningar från kommunerna motsvarar 209 miljoner.

Cirka 38 miljoner kronor har använts för att finansiera den löpande verksamheten och cirka 685 miljoner kronor för att finansiera kassaflödet för investeringsverksamheten. Majoriteten av förvaltningens leverantörsskulder per bokslutsdatum avser utgifter för investeringsverksamheten. Saldot i kassan vid årets utgång var 485 miljoner kronor.

Kassaflödesanalys Mkr	2017-12-31
Den löpande verksamheten	
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-38
Investeringsverksamheten	
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-685
Finansieringsverksamheten	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	903
Årets kassaflöde	**180**

6. Verksamhetsstöd

6.1 Miljö

Utbyggnad av tunnelbanan är en viktig del i att energieffektivisera persontransporter inom regionen. Genom planeringen av tunnelbanans stationer och uppgångar arbetar förvaltningen med att tillgängliggöra kollektivtrafik för fler och särskilt i områden där kommunerna satsar på nya bostäder. Förvaltningens miljöarbete handlar även om att utforma tunnelbanan så att miljöpåverkan i den framtida driften minimeras samt att genomföra utbyggnaden på ett hållbart sätt för att minimera miljöpåverkan under byggskedet.

Under projekteringen av systemhandlingar arbetade förvaltningen bland annat med att utvärdera olika tekniska system för att uppnå resurs- och energioptimeringar samt med kravställning på funktion och material. Detta arbete omfattade även att utvärdera vilka miljöeffekter ställda krav kan ge.

För att styra och följa upp klimatpåverkan från genomförandet av utbyggnaden genomförs klimatkalkyler. Det är ett verktyg som har utvecklats för att kunna beräkna energianvändning och klimatbelastning från bland annat byggande av infrastruktur. Under 2017 har arbetet med klimatkalkylerna för systemhandlingarna fortgått, framtagande av rutiner för redovisning och uppföljning påbörjats och räknesnurror för att kontrollera målstatus tagits fram. Förvaltningen har även under 2017 tagit fram underlag som går med i förfrågningsunderlagen för de stora tunnelentreprenaderna som beskriver ett arbetssätt kring energihushållning och mätning av klimatutsläpp. Genom att följa upp och tydliggöra

klimatpåverkan vill förvaltningen dels identifiera möjligheter att begränsa utsläppen och dels skapa en medvetenhet inom förvaltningen och upphandlade projektörer kring hur olika lösningar och materialval påverkar utsläppen av klimatpåverkande gaser.

Under 2017 har entreprenörernas erfarenheter och kapacitet kring bland annat klimat och social hållbarhet utvärderats med hjälp av enkäter. Syftet var dels att i ett tidigt skede kommunicera förvaltningens ambitioner inom området samt att säkerställa att kravställningar inför kommande upphandlingar ligger på en rimlig nivå. Gensvaret var positivt och sammantaget finns det gott om kompetenta entreprenörer på marknaden som i vissa fall har kommit längre inom dessa områden än förvaltningen.

6.1.1 Miljöprogram 2017–2021

Förvaltningens hållbarhetspolicy och hållbarhetsstrategi utgår ifrån bland annat de aspekter mål i miljöprogrammet som berör förvaltningens arbete och styr därmed förvaltningens hållbarhetsarbete mot samma mål som anges i Miljöprogrammet.

För perioden 2017-2021 är det framförallt mål nummer 13, 14 och 15 som berör förvaltningen.

Mål nummer 13 anger att klimatpåverkan från byggprocesser ska beaktas och begränsas under programperioden. Fokus för 2017 har varit att tillsammans med landstinget ta fram en plan för att begränsa klimat-påverkan. Förvaltningen har delfinansierat utredningar och medverkat vid framtagandet genom revisioner på den egna verksamheten och granskning av utredningar kopplat till planen. Förvaltningen har även under 2017 tagit fram ett eget mål kring reducering av klimatpåverkan under genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan.

Mål nummer 14 anger att materialåtervinningen ska öka och att åtgärder för att förebygga avfall genomförs. Under 2017 har utredningar genomförts tillsammans med landstinget för att identifiera avfallsströmmar med stor miljöpåverkan och utvecklingspotential avseende avfallsförebyggande och materialåtervinning. Förvaltningen har under året tagit fram krav kring materialåtervinning och avfallsförebyggande åtgärder som ska arbetas in i kommande entreprenaders förfrågningsunderlag.

Mål nummer 15 anger att 90 procent av de material och produkter som används vid nybyggnation ska uppnå Byggvarubedömningens kriterier för ”accepterad” eller ”rekommenderad”. Målet är implementerat i förvaltningens styrande dokument kring produkt- och materialval och de

kommande byggprojekten ska redovisa uppfyllnad under utbyggnadens genomförande.

6.1.2 Ledningssystem

Förvaltningens miljöledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001 utgör grunden i förvaltningens arbete att tydliggöra, styra och följa upp miljö- och hållbarhetsfrågor i projekten och i staben. Under 2017 har de första revisionerna genomförts och inga betydande revisionsanmärkningar framkom. Under 2017 har arbete påbörjats avseende en uppgradering av ledningssystemet för att svara upp till kraven enligt den reviderade standarden ISO 14001:2015. Revideringen innebär, bland annat, att förvaltningen även ska identifiera möjligheter i sin verksamhet, inte enbart risker, större krav på ledningen och ledarskapet samt tydliggörande av kompetenskrav inom förvaltningen.

Under 2017 har en utbildningsinsats genomförts kring hållbarhet för förvaltningens alla medarbetare samt ett tillfälle för samtliga chefer och projektledare inom förvaltningen.

6.2 Socialt ansvarstagande

En viktig del i sociala ansvarstagande är att ha en god dialog med närområdet. En förutsättning för det är att förse de som berörs av utbyggnaden med relevant information så att de under planeringstiden kan följa projekten och ta till vara sina möjligheter att påverka utformningen. Ett annat viktigt syfte med informationen är att de som påverkas i god tid känner till störande arbeten så att de kan planera sin vardag.

Under 2017 har förvaltningen skickat ut två tryckta nyhetsbrev i projektens närområde till samtliga hushåll. Antalet uppgår till 95 000. Projekten har även skickat ut tio nummer av elektroniska nyhetsbrev till 8 500 prenumeranter.

Utöver det har förvaltningen bedrivit ett aktivt nyhetsarbete som har genererat över 400 artiklar/inslag i media. Det är en av de viktigaste kanalerna för att nå ut till de som berörs av utbyggnaden. Förvaltningen har en Youtube-kanal för att informera yngre målgrupper om utbyggnaden och under året har 198 000 visningar av förvaltningens filmer gjorts.

Förvaltningen utvärderar löpande omgivningens syn på förvaltningens arbete. Resultatet från 2017 års attitydundersökningar, visar att 94 procent av de tillfrågade har en positiv eller neutral inställning till tunnelbanans utbyggnad.

6.2.1 Jämställdhet och jämlikhet

Jämlikhet i kollektivtrafiken handlar om risken för att diskrimineras utifrån exempelvis etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, kön, könsidentitet eller uttryck, sexuell läggning och ålder. Diskriminering i kollektivtrafiken kan handla om dåligt bemötande och service, svårigheter att ta till sig information, otillförlitlighet, osäkerhet, otrygghet, känsla av att inte vara välkommen respektive fysiska hinder.

Ett jämställt transportsystem ser till båda könens behov och säkerställer att både kvinnor och män samt flickor och pojkar kan vara trygga när de reser. Otrygghet är den faktor som mest begränsar kvinnors möjlighet att röra sig i stadsmiljön, vilket i sin tur även begränsar kvinnors valmöjligheter i fråga om arbete, nöjen, bostäder och transportmedel. Om resan till och från arbetet upplevs trygg innebär det bättre förutsättningar för rörlighet.

Jämlikhet och jämställdhet är två av de aspekter som belyses i de sociala konsekvensbeskrivningar, SKB, som genomförs för respektive utbyggnadsprojekt. De sociala konsekvensbeskrivningarna utgör underlag för utformning av stationsmiljöer och påverkar till exempel utformning av stationernas huvuddelar, biljetthallar och plattformsrum, samt hur förbindelsegångar med rulltrappor och hissar mellan dessa huvuddelar ska utformas för att skapa en trygg resandemiljö.

Under 2017 har arbetet pågått med att inarbeta krav från samråd, järnvägsplaner och SKB:er. Detta görs genom att kraven systematiskt ska adresseras, uppfyllnad verifieras och godkännas genom kravhanterings-systemet.

JA X Metoder och verktyg är införda fullt ut enligt beskrivning	**DELVIS** Metoder och verktyg är delvis införda enligt beskrivning.	**NEJ** Metoder och verktyg är inte införda alls enligt beskrivning

6.2.2 Nationella minoriteter

Förvaltningen har grundläggande information om utbyggnaden av tunnelbanan översatt till samtliga minoritetsspråk på nyatunnelbanan.sll.se. Utöver det finns förvaltningens övergripande broschyr översatt till finska. Efterfrågas mer information om förvaltningens uppdrag kommer detta att tillhandahållas.

JA Metoder och verktyg är införda fullt ut enligt beskrivning	**DELVIS X** Metoder och verktyg är delvis införda enligt beskrivning.	**NEJ** Metoder och verktyg är inte införda alls enligt beskrivning

6.2.3 Barnkonventionen

I utbyggnaden av tunnelbanan lyfts barnens perspektiv dels i frågor kopplade till utformningen av stationsmiljöer och påverkan under byggskedet och dels gällande arbetsvillkor vid tillverkning av de material och varor som krävs för utbyggnaden.

I samband med planeringen av utbyggnaden har så kallade barnkonsekvensanalyser genomförts. Syftet har varit att bland annat kartlägga barns skolvägar och hur området närmast stationerna används och upplevs av barn och unga. Även de sociala konsekvensanalyserna innehåller ett barnperspektiv.

Skolorna är en viktig målgrupp i förvaltningens arbete. Byggtiden har planerats under projekteringen på ett så skonsamt sätt som möjligt för berörda skolor. Förvaltningen har direktkontakt med berörda skolor för att kartlägga förutsättningar och behov. I projekteringen arbetas tillgänglighetskrav in i ritningar och tekniska beskrivningar såsom exempelvis höjden på kortläsarna och ledstängernas diameter.

Förvaltningen tillämpar ”Sveriges regioner och landstings uppförandekod för leverantörer”. I koden ingår bland annat att ingen förekomst av barnarbete får förekomma (ILO 138 och 182, FN:s barnkonvention artikel 32). Under 2017 har arbetet med att kartlägga produkter och material förknippade med risk att de har producerats på ett sätt som inte är miljömässigt och socialt hållbart påbörjats. Kartläggningen omfattar även risken för barnarbete. Under 2017 och in i 2018 fortgår arbetet med att arbeta in och planera för dessa risker i förfrågningsunderlagen.

JA X Metoder och verktyg är införda fullt ut enligt beskrivning	**DELVIS** Metoder och verktyg är delvis införda enligt beskrivning.	**NEJ** Metoder och verktyg är inte införda alls enligt beskrivning

6.2.4 Arbete för tillgänglighet

Stockholms läns landstings verksamhet, information och offentliga lokaler ska vara tillgängliga för alla oavsett fysiska, psykiska eller kognitiva funktionsnedsättningar.

Utformningen av stationer och biljetthallar blir därför den viktigaste frågan avseende delaktighet för grupper med funktionsnedsättning. Förvaltningens kravhanteringssystem innehåller i slutet av 2017 över 100 fastställda krav som sorteras in under fackområdet tillgänglighet. Dessa krav arbetas kontinuerligt med under projekteringen och under 2017 har arbetet med att beakta dessa krav i förfrågningsunderlagen påbörjats.

Utrymningsvägar på stationerna kommer generellt att utformas enligt Boverkets byggregler vilket innebär att utrymningsvägar görs tillgängliga för alla eller så skapas utrymningsplatser. Utrymningsplatser är en plats på stationen där man är säker från branden till dess att man kan få assistans från annan personal.

Även planering för framkomlighet under byggtiden är en viktig fråga. I detta ingår såväl fysisk tillgänglighet, det vill säga möjligheten för alla att ta sig fram på lika villkor, som kommunikativ tillgänglighet, vilket handlar om allas möjlighet att ta del av information och delta i dialog.

Information om vårt uppdrag finns i lättläst version på nyatunnelbanan.sll.se samt i form av en lättläst broschyr.

JA X Metoder och verktyg är införda fullt ut enligt beskrivning	**DELVIS** Metoder och verktyg är delvis införda enligt beskrivning.	**NEJ** Metoder och verktyg är inte införda alls enligt beskrivning

6.2.5 Uppförandekod för leverantörer

Det är av stor vikt att förvaltningen i alla upphandlingar ställer rätt krav vad gäller miljö, kvalitet, energieffektivitet, sociala krav med mera. Förvaltningen kommer i alla upphandlingar att tillämpa Stockholms läns landstings uppförandekod för leverantörer ”Socialt Ansvarstagande i Offentlig Upphandling”. Under 2017 har förvaltningen påbörjat arbetet med att utreda möjligheterna att följa upp kontrakterade leverantörers sociala ansvarstagande under avtalstiden. Detta har gjorts genom bland annat workshops inom förvaltningen och projekterande konsulter.

Genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden kräver stora mängder material, varav en stor del är tillverkade utanför Sveriges gränser. Under 2017 har förvaltningen genomfört en kartläggning av riskmaterial och arbete pågår in i 2018 med att identifiera och formulera upphandlingskrav som begränsar och/eller medvetandegör inköp av material och produkter som har producerats på ett sätt som inte är miljömässigt och socialt hållbart.

Upphandlingsreglerna har under 2017 kompletterats med att vissa upphandlingar (kontrakt) ska innehålla särskilda arbetsrättsliga villkor om lön, semester och arbetstid i nivå med kollektivavtal om det är behövligt. Syftet med bestämmelserna är att motverka att offentliga kontrakt fullgörs av arbetstagare som inte har skäliga arbetsvillkor och att minska risken för snedvridning av konkurrensen genom social dumpning

6.2.6 Folkhälsa

Hälsa är ett av transportpolitikens hänsynsmål. Det innebär att transportsystem, som nya tunnelbanan, bör utformas med hänsyn till folkhälsan. Det finns en potential till ökad folkhälsa genom kollektivtrafiksatsningar, inte minst genom den ökade vardagsmotionen av att människor går och cyklar i samband med kollektivtrafikresan.

Genom att skapa ett attraktivt och tillgängligt resealternativ skapas incitament för människor att resa kollektivt framför till exempel bil. Förvaltningens arbete att skapa en säker, trygg, tillgänglig och attraktiv tunnelbana för alla resenärsgrupper är på så sätt ett bidrag i arbetet att främja folkhälsan.

Andra folkhälsomål som är relevanta för utbyggnaden av tunnelbanan är ”Trygga och goda uppväxtvillkor” respektive ”Sunda och säkra miljöer och produkter”. Målen kopplar bland annat till förvaltningens arbete med att skapa trygga stationsmiljöer för alla, respektive förvaltningens arbetssätt för att minimera farliga ämnen i produkter och material. Folkhälsan främjas även i förvaltningens projekteringsarbete då bland annat partikelhalter i stationsmiljöer och tunnel i möjligaste mån minimeras via genomtänkta ventilationslösningar samt åtgärder för att minimera buller och stomljud i både bygg- och driftskedet.

6.3 Säkra processer

6.3.1 Säkerhetsarbete

Informationssäkerhet
Under 2017 har säkerheten i dokumenthanteringssystemet höjt genom att i dialog med leverantören belysa visa risker. Riskmedvetenheten hos leverantören har höjts och åtgärder har vidtagits.

Ett arbete med att klassificera information har påbörjats. Det är ett löpande arbete då nya typer av information hanteras i projektens olika skeden.

Arbetet med att säkerställa att förvaltningen följer lagstiftning som införs med GDPR har påbörjats.

Förvaltningen/bolaget har genomfört egenkontroll av regelefterlevnad och arbetet med informationssäkerhet under år 2017 på strategisk nivå genom att deklaration besvarats och godkänts i Compliance-portalen.

Ja	Nej	Kommentar
X		

Säkerhet
Under 2016 har ny policy och riktlinjer för säkerhet inom landstinget fastställts. Förvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram egna riktlinjer och instruktioner, ett arbete som ska slutföras under 2018.

Krisberedskapen på förvaltningen är införd men har inte övats. Krisberedskapsorganisationen behöver ses över efter förvaltningens omorganisation 2017.

Etablering av säkerhetsskyddsverksamheten är inte helt klar. Under 2017 har en säkerhetsansvarig rekryterats med ansvar för etablering av säkerhetsskyddsverksamheten på förvaltningen. Successivt övergår säkerhetsskyddsverksamheten från etablering till förvaltning. Arbetet med översynen och etablering av säkerhetsskyddsverksamheten fortsätter under 2018.

SUA-avtal har tecknats och registerkontroller har genomförts av berörda medarbetare och konsulter hos leverantörer.

Förvaltningen har genomfört egenkontroll av regelefterlevnad och arbetet med säkerhet under år 2017 på strategisk nivå genom att deklaration besvarats och godkänts i Compliance-portalen.

Ja	Nej	Kommentar
X		

6.4 Digitaliseringsgrad

6.4.1 Uppföljning av landstingets digitaliseringsarbete

Strategin för digitalisering anger fyra strategiska inriktningar:

1. Invånarna ska ha tillgång till tjänster som underlättar dialog och delaktighet.

Förvaltningen har under året förberett ett införande av SMS-tjänst under 2018, för att informera boende om störningar under byggtiden. Det har under 2017 införts tjänster för anmälan av skada/störning och hantering av frågor/synpunkter.

2. Landstingets medarbetare ska ha tillgång till en digital arbetsmiljö som bidrar till en säker och effektiv verksamhet.

Förvaltningen arbetar för att landstingets datanätverk ska bli stabilt och få tillräckligt bra prestanda för att minska IT-relaterade arbetsmiljöproblem. Ett stabilt och snabbt nätverk minskar risken för alternativa lösningar vilka kan påverka säkerheten.

Landstingets datorer är inte lämpade för arbete med avancerade applikationer för hantering av bygghandlingar och GIS-applikationer. Problemet kan kringgås genom att konsulter tillåts använda egna datorer.

Arbetsmiljö följs upp genom medarbetarenkät och medarbetarbarometer.

3. Det ska vara enkelt och säkert att utbyta information mellan organisationer inom och utanför den offentliga sektorn.

Förvaltningen använder en extern tjänst för delning av dokument vilket är en förutsättning för att samarbetet med projektörer, entreprenörer och övriga intressenter ska fungera. Under 2017 har ett arbete kring säkerhet i den externa tjänsten genomförts tillsammans med leverantören. Det har medfört ökad medvetenhet hos leverantören som infört nya rutiner, ställt krav på underleverantörer samt höjt säkerheten i IT-miljön.

4. Styrningen av landstingets digitalisering ska vara samordnad.

Förvaltningen deltar i de centrala möten och arbetsgrupper med landstinget till exempel inom dokumenthantering/dokumentdelning, säkerhet och informationssäkerhet.

7. Personal och utbildning

7.1 Verksamhetsförändringar och verksamhetsutveckling

Under senhösten 2016 beslutade förvaltningen om en ny organisation som började gälla från och med 1 februari 2017. Den nya organisationen ersätter den tidigare som var uppbyggd kring fyra projekt och en stab med fem stabsfunktioner.

Syftet med den nya organisationen är:

- en effektivare verksamhet och ledningsgrupp
- ett effektivt tidsutnyttjande genom att frågor hanteras på rätt nivå, av rätt medarbetare/chef
- tydligare ansvarsfördelning, uppdrag och styrning
- tydligare organisatorisk hemvist för medarbetare och för olika sakfrågor
- ett chefskap som kommer närmare medarbetaren.

samt att möjliggöra:

- samordningsvinster inom respektive avdelning
- en sammanhållen organisation i byggskedet.

Nedan beskrivs ansvarsområden för respektive avdelning. Syftet med att samla enheterna inom dessa avdelningar är förutom att få mer hanterbara grupper, till nytta för både chef och medarbetare, att få till ett ännu bättre samarbete. Inom flera avdelningar finns också möjlighet att samutnyttja kompetenser och sprida erfarenheter. Syftet är också att förtydliga ansvaret för olika frågor.

Verksamhetsstyrning
Här samlas enheterna Ekonomi, Kommunikation och IT. På denna avdelning ligger förutom nämnda områden även ansvar för HR, lokalfrågor, ärendehantering och verksamhetsövergripande frågor.

Planering
Här samlas enheterna Teknik, Hållbarhet och Upphandling. Detta är mycket en stödjande avdelning där ansvaret för resultatet finns i respektive

projektavdelning. Inom avdelningen finns också samordningsansvaret för planläggnings- och fastighetsfrågor.

Inom både Verksamhetsstyrning och Planering tas förvaltnings-övergripande riktlinjer fram som gäller för hela förvaltningen arbete.

Söder
Här samlades det som tidigare var Nacka och söderort och delades upp på tre geografiska projekt för att få mer hanterbara enheter.

Norr
Inom denna avdelning samlas projekten Akalla-Barkarby, Odenplan-Arenastaden och Depå och Fordon. De tre nya enheterna heter Barkarby, Arenastaden och Depå. Även om de tre projekten inte hör ihop rent fysiskt finns samordningsfördelar projekten emellan. Detta gäller både samutnyttjande av resurser, men också möjlighet till erfarenhetsutbyte och likartade arbetssätt.

Till respektive avdelning Söder och Norr knyts projektörer och entreprenörer för genomförande av förstudier, utredningar, projektering och så småningom genomförande.

Chefstjänster på avdelningsnivå har den formella titeln avdelningschef och på enhetsnivå återfinns den formella titeln enhetschef. I vardagligt tal benämns enhetschefer med projektansvar för projektchef.

För detaljerad information om bemanningssituationen samt sjukfrånvaro se avsnitt 4.3.1 samt 4.3.2.

7.2 Kompetensförsörjning

Förvaltningen jobbar kontinuerligt för att medarbetarna ska ha rätt kompetens med utgångspunkt i uppdrag och ansvar. Utöver detta har utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete, lönesättning och utvecklingssamtal genomförts. Vidare har insatser inom säkerhet och informationssäkerhet gjorts samt webbutbildningarna inom till exempel SLL Disa informationssäkerhet och HBTQ-utbildningen. Förvaltningen arbetar aktivt för att attrahera nya medarbetare. Under året har förvaltningen deltagit i såväl Armada som Lava. Här möter förvaltningen studenter med kompetens som förvaltningen behöver.

7.3 Utbildning och kontinuerlig kompetensutveckling

Förvaltningen har i samarbete med HR-avdelningen genomfört utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete, lönesättning och utvecklingssamtal. Vidare har insatser inom säkerhet och informationssäkerhet gjorts samt webbutbildningarna inom till exempel SLL Disa informationssäkerhet och HBTQ-utbildningen.

Förvaltning har även infört så kallade chefs- och ledarskapsträffar som genomförs fyra gånger per år. Syftet är båda att utbilda samt stärka förvaltningens ledare.

7.4 Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare

Förvaltningen verkar för ökad lönespridning och en differentiering av löneökningar. Inför den årliga löneöversynen arbetar ledningen med att analysera befintlig lönestruktur och prioritera med syfte att uppnå önskad effekt. I samband med den årliga löneöversynen erbjuds utbildningar med syfte att cheferna ska känna sig trygga i att sätta lön utifrån ökad lönespridning och en differentiering av löneökningar.

Frågor som rör diskrimineringslagstiftningen ingår i den årliga medarbetarenkäten. Om resultatet ger indikation diskriminering tas åtgärder fram.

7.5 Mål och resultatorienterade chefer

Samtliga chefer inom förvaltningen genomför utvecklingssamtal med närmaste chef i enlighet med landstingets riktlinjer. Förvaltningen genomför, vilket nämnts tidigare även en särskild satsning för cheferna i det chefs- och ledarskapsträffar som genomförs vid ett flertal tillfällen per år.

8. Ledningens åtgärder

Förvaltningen eftersträvar att uppnå rätt kompetensnivå med fokus på att arbeta med en kostnadseffektiv organisation. Därför fortgår arbetet med att genomföra en konsultväxling, där förvaltningen anställer personal istället för att anlita konsulter där det så är möjligt men även att kontinuerligt se över organisation och samverkansformer.

Förvaltningen vidtog under 2017 ett flertal åtgärder för att tydliggöra och stärka styrningen och beslutsvägarna. Resultatet i årets medarbetarenkät visar att förvaltningen är på rätt väg och fokus under 2018 kommer vara att

fortsätta detta arbete genom att bland annat förtydliga förvaltningens styr- och ledningssystem, en stärkt intern kommunikationsplan, ett förbättrat intranät, en fortsatt ledarskapssatsning samt en nära dialog mellan medarbetare och chefer.

9. Pågående rättsprocesser (tvister)

Förvaltningen har inga pågående rättprocesser.

10. Förväntad utveckling 2018

Under 2018 fortsätter arbetet med att planlägga och projektera utbyggnaderna. För vissa utbyggnader är granskningen redan gjord, för andra återstår denna. Under året är dock planen att samtliga järnvägsplaner ska kunna skickas till Trafikverket för fastställelse.

I slutet av 2017 erhölls den första miljödomen för utbyggnaden till Barkarby, och domen har nu vunnit laga kraft. Förhandlingar för utbyggnaden till Arenastaden kommer att hållas under första kvartalet 2018 och till hösten kommer övriga förhandlingar. Innan årets slut är förhoppningen att samtliga miljödomar erhållits.

Under 2017 infördes en ny organisation på förvaltningen för att få till en effektivare verksamhet. Organisationen är nu implementerad men i och med att arbetsmängden ökar när byggstarterna närmar sig är det ett fortsatt behov att rekrytera nya medarbetare.

Under 2017 genomfördes en del förberedande arbeten och detta kommer att fortsätta under 2018. Under året förväntas de första större byggstarterna kunna hållas efter det att erforderliga planer och tillstånd erhållits. Som ett led i detta kommer under våren de första större upphandlingarna att påbörjas för att säkerställa att resurser finns på plats till dess att tillstånd föreligger.

Under de senaste två åren har mycket arbete lagts ner på att optimera anläggningen för att få ut mesta möjliga tunnelbana för pengarna. Under 2018 fortsätter detta arbete då bygghandlingar tas fram för utbyggnaderna. Kostnadseffektivitet kommer därför även fortsättningsvis att prägla förvaltningen.

11. Övrigt

Samma redovisningsprinciper har använts som i den senaste årsrapporten.

12. Nämnd-/styrelsebehandling

Årsrapporten för januari-december 2017 behandlas i trafiknämnden den 20 februari 2018.

13. Bilagor

A Återrapportering av uppdrag

B B3 Interna fodringar & skulder

C Investeringar

D D2 Kompetensförsörjningsplan

E E1 Övriga avsättningar, ansvarsförbindelser och tvister
E2 Åtgärdsprogram
E3 Konsultkostnader

F F1 Efterlevnad av policyer och andra styrdokument
F2 Styrningsrapport förvaltning
F4 Försäkran internkontroll
F5 Uppföljning av upphandling och inköp
Uppföljning internkontrollplan

Uppföljning målkarta

Förvaltning för utbyggd tunnelbana
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Ansvarig Part	P11	Senaste Revidering	-
Dokumenttyp	12-PM Allmänt	Revideringsdatum	-
Författare	Tomas Kaving	Projektskede	Utredning
Datum	2018-01-22	Infosäkerhetsklass	K1
Status	Godkänd	Diarienummer	-

Intern kontrollplan 2017 läsanvisningar

8T

REVIDERINGSHISTORIK

Rev.	Revidering avser	Reviderat av	Godkänd av	Datum
0.1	Grundversion	Tomas K		2018-01-22

Dokumentid/Filnamn:1-P11-12-00045.docx

Innehåll

1 Bakgrund....3

2 Läsanvisningar....3

1 Bakgrund

Landstingets arbete inom intern styrning och kontroll utgår från Policy för internkontroll. I arbetet ingår även riskhantering. För att samordna arbetet och underlätta uppföljning har landstingsstyrelsens förvaltning tagit fram en mall för internkontrollplan som ska användas av landstingets förvaltningar och bolag.

Förvaltning för utbyggd tunnelbana följer den gemensamma mallen och den vägledning för arbete med internkontrollplan som är framtagen av landstingsstyrelsens förvaltning.

Aktuella risker hos förvaltning för utbyggd tunnelbana behandlas löpande vid ledningsgruppsmöten samt uppföljningsmöten med projekten. I den interna kontrollplanen beskrivs förvaltningens övergripande risker.

2 Läsanvisningar

Nedan följer förklaring till bilagan intern kontrollplan.

De första textkolumnerna:

Här identifieras och beskrivs nya risker, samt risker som följer med från föregående år. Här finns en kortare beskrivning av risken, samt vilken del av förvaltningen risken avser.

Tre sifferkolumner:

Här värderas de olika riskerna. I konsekvenskolumnen beskrivs vad konsekvensen blir om den beskrivna risken realiseras. Sannolikhets- och konsekvensbedömning görs på en skala 1–4 enligt nedan.

Sannolikhet skala	Benämning	Definition
1	Mindre sannolik	Risken är mycket liten att problem ska uppstå
2	Möjlig	Det finns risk att problem ska uppstå
3	Sannolik	Det är troligt att problem ska uppstå
4	Mycket sannolik	Det är mycket troligt att problem ska uppstå

Konsekvens skala	Benämning	Definition
1	Lindrig	Risken uppfattas som liten
2	Kännbar	Risken uppfattas som besvärande
3	Allvarlig	Risken är så stor att den helst inte får inträffa
4	Mycket allvarlig	Mycket allvarlig och får helt enkelt ej inträffa

Efter ovanstående bedömningar görs en samlad riskbedömning genom att multiplicera värdet för sannolikhet med värdet för konsekvens (sannolikhet x konsekvens = riskbedömning). Denna sammanvägda bedömning syns i riskbedömning.

Åtgärd, kontrollmoment, frekvens, riskägare:

I kolumnerna beskrivs vilka åtgärder som behöver göras för att komma till rätta med risken i fråga samt vilka kontrollmoment som utförs för att kontrollera att åtgärderna faktiskt utförs. Frekvenskolumnen anger med vilken intervall kontrollmomenten utförs och kolumnen riskägare visar vem inom förvaltningen som är riskägare och alltså ansvarig för att risken hanteras.

Status och trend:

Kolumnerna anger status och trend för de olika riskerna enligt tabell nedan. Det vill säga vilken status har risken i dagsläget och vilken effekt har vidtagna åtgärder haft för effekt. Trend och status anges enligt trafikljusmodellen i grönt, gult och rött.

Statuskolumnen:	
Färg	**Betydelse**
Grön	Åtgärdat enligt plan
Gult	Merparten åtgärdat, men vissa delar återstår
Rött	Ej åtgärdat enligt plan

Trendkolumnen:	
Färg	**Betydelse**
Grön	Åtgärder har gett önskad effekt
Gult	merparten av den önskade effekten är uppnådd men vissa delar kvarstår
Rött	har ej fått önskad effekt

Kommentarer:

I den sista kolumnen ges kommentarer till risken samt vilka åtgärder som har vidtagits och vilka ytterligare åtgärder som planeras.

Förvaltning för utbyggd tunnelbana

STYRNINGSRAPPORT 2017

Innehållsförteckning

1. Återrapportering av styrande direktiv 3
1.1 Efterlevnad av fastställt reglemente....3
1.2 Efterlevnad av policyer och styrdokument 3

2. Intern styrning och kontroll.... 4
2.1.1 Kontrollmiljö.... 4
2.2 Riskbedömning och kontrollaktiviteter 5
2.3 Uppföljning 6
2.4 Försäkran om internkontroll.... 6

3. Behandling av styrningsrapporten.... 6

Styrningen av förvaltningen utgår från kommunallagen, gällande lagar för den specifika verksamheten som bedrivs samt de direktiv som Stockholms läns landsting lämnat, exempelvis reglemente och policyer. Förvaltningen följer likaså 2013 års Stockholmsöverenskommelse och tilläggsavtal som ligger till grund för förvaltningens uppdrag.

1. Återrapportering av styrande direktiv

1.1 Efterlevnad av fastställt reglemente

Förvaltningen följer reglemente för landstingsstyrelse och nämnder. Enligt 13 § i reglementet, ansvarar landstingsstyrelsen för genomförandet av utbyggnaden av tunnelbanan samt övriga åtgärder som beslutas om inom ramen för 2013 års Stockholmsförhandling.

Ansvaret gällde fram till den 1 juli 2017, därefter tog trafiknämnden över ansvaret enligt 40 § i det reviderade reglementet. Trafiknämnden har under hösten beslutat om delegation till förvaltningschef som sin i tur har utarbetat en beslutsordning. Verksamheten har bedrivits i enlighet med reglementet.

1.2 Efterlevnad av policyer och styrdokument

Policyer och styrdokument har i tillämpliga delar följts.

Avseende informationsförvaltning så har ingen gallringsplan för förvaltningen tagits fram. Förvaltningen har istället följt landstingsarkivets generella bevarande- och gallringsplaner. Förvaltningen har påbörjat arbetet med hur förvaltningen ska kunna redovisa handlingar/information och arkiv efter VIR (verksamhetsbaserad informationsredovisning).

Varje nämnd och styrelse är inom sitt verksamhetsområde ytterst ansvarig för planering och organisering av krisberedskap. De ska därför utarbeta och anta lokala planer enligt direktiv och inriktning i krisberedskapsplan för Stockholms läns landsting samt ansvara för att utbildning och övning genomförs enligt fastställd utbildningsplan.

Förvaltningen har en fastställd krisberedskapsplan med en tillhörande kriskommunikationsplan. Förvaltningen har tagit fram en checklista vid olycka innehållande viktiga kontaktuppgifter. Förvaltningen har utvecklat checklistor för respektive roll i krisledningen samt utsett ansvariga för respektive roll. Krisberedskapsplanen är inte till fullo implementerad och övningar kommer att hållas under 2018.

Etablering av säkerhetsskyddsverksamheten är inte helt klar. Under 2017 har en säkerhetsansvarig rekryterats med ansvar för etablering av säkerhetsskyddsverksamheten på förvaltningen. Arbetet med översynen och etablering av säkerhetsskyddsverksamheten fortsätter under 2018.

Förvaltningen kommer att på ett strukturerat sätt förteckna, utse ägare och klassificera förvaltningens informationstillgångar för att göra en analys och handlingsplan samt där det är nödvändigt även en kontinuitetsplan.

Enligt beslut i landstingsstyrelsen ska nämnder, styrelser och bolag inom landstinget utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet. Förvaltningen har påbörjat ett samarbete med landstingsstyrelsens förvaltning avseende att ta fram styrdokument för säkerhet. Arbetet kommer att fortsätta under 2018.

2. Intern styrning och kontroll

Förvaltning för utbyggd tunnelbana följer landstingets Policy för internkontroll, LS 1303-0431. Internkontroll inom landstinget är en tillämpning av COSO-modellen, ett internationellt tillämpat ramverk för att beskriva den interna kontrollen. Intern styrning och kontroll definieras enligt COSO som en process där styrelse, ledning och övrig personal samverkar och med rimlig grad av säkerhet ska se till att verksamhetens mål uppnås avseende:

- Effektiv och ändamålsenlig verksamhetsstyrning
- Tillförlitlig finansiell rapportering
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, förordningar och interna regler

2.1.1 Kontrollmiljö

I nämndens arbetsordning och förvaltningschefens delegationsordning säkerställs en tydlig roll- och ansvarsfördelning till gagn för en effektiv hantering av verksamhetens risker.

Landstingsstyrelsen har vidare fastställt ett antal grundläggande riktlinjer av betydelse för arbetet med den interna kontrollen.

Förvaltningsledningen rapporterar regelbundet till nämnden utifrån fastställda rutiner. Förvaltningsledningen ansvarar för det system för internkontroll som krävs för att hantera väsentliga risker i den löpande verksamheten. Här ingår bland annat beslutsordning för befattningshavare för att de skall förstå och inse betydelsen av sina respektive roller för upprätthållandet av god internkontroll.

Landstingsrevisorerna har under 2017 sedvanligt granskat den interna kontrollen (löpande granskning av internkontroll) samt presenterat en delårsrapport. Revisionen bedömer att det finns riktlinjer och rutiner för att säkerställa en tillräcklig styrning och intern kontroll inom förvaltning för utbyggd tunnelbana inom de granskade områdena.

2.2 Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Förvaltningen har reviderat internkontrollplanen för 2017 den 28 oktober 2016. Områden där väsentliga brister noteras åtgärdas löpande och följs upp. Internkontrollplanen för 2017 är bilagd till årsrapporten.

Prioriterade riskområden och status för respektive område i internkontrollplanen för 2017 är:

- *Bristande kostnadsstyrning och kostnadsmedvetenhet vid planering/projektering*
  Styrgrupp projektering har ersatts av styrgrupp PoP (Projektering och produktion). Uppföljning sker kontinuerligt och erfarenheter fångas upp mellan avdelningarna. Inom avdelning Norr är systemhandlingar för Arenastaden och Barkarby i princip färdigställa och de optimeringar som befunnits lämpliga har inarbetats. Norr jobbar aktivt med produktionskalkylerna för att identifiera ytterligare potentiella besparingar. Inom avdelning Söder har kostnadsoptimering genomförts under 2017 för att hamna inom kostnadsramarna. Avdelning söder planerar att genomföra en ny kostnadskalkyl av den optimerade anläggningen under första halvåret 2018.

  Överklagan av markåtkomstprocesser, järnvägsplaner, miljödom, detaljplaner respektive bygglov.
  Avdelning Norr: Analys för att identifiera tidskonsekvenser från bland annat överklaganden har genomförts och bevakas kontinuerligt i samband med riskarbetet.
  Avdelning Söder: Diskussioner pågår kring hur ska förhålla sig till ev överklagande, t ex anskaffning av resurser, fortsatt projektering och anskaffning av lokaler.

  Bristande samverkan med trafikförvaltningen pga. gemensam inriktning i gränsdragningsfrågor saknas.
  Protokoll finns på beslutspunkter. Vid varje samordnande ledningsgruppsmöte sker en avstämning av tidskritiska gränsdragningsfrågor (styrtidplan). I övrigt hanteras gränsdragningsfrågor i linjen eller vid behov i beredningsgruppen.

Deltagandet från trafikförvaltningen på temamöten är god. Temamöte intrång har startat.

Försenad planläggnings- och tillståndsprocess på grund av beroenden mellan parter och intressenters processer. Planläggningsmöten med kommuner har hållits. Centrala frågor har förankrats med länsstyrelsen, mark- och miljödomstolen och Trafikverkets planprövning.

En kvarstående risk är att avtal inte är slutna i tillräcklig omfattning med Trafikverket gällande intrång i Trafikverkets anläggningar. Trafikverket har i samråd med FUT tillsatt en expertgrupp som arbetar med tekniska analyser och slutligen medgivanden kring intrången. Arbetet är tidskritiskt för framdriften av järnvägsplan och förberedande arbeten och därmed tidskritiskt för hela utbyggnaden. En ny samordnare har tillsatts för Avdelning Söder. Förändringar föranledda av kostnadsoptimering 2017 har gåtts igenom med parterna. Förenklingar i processerna diskuteras.

2.3 Uppföljning

Nämnden utvärderar kontinuerligt den information som förvaltningsledningen lämnar. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna kontrollen och externa revisionen. Uppföljningen av internkontrollplanen 2017 är bilagd till årsrapporten.

2.4 Försäkran om internkontroll

Förvaltningens förvaltningschef har i särskild bilaga till årsrapporten lämnat försäkran att nödvändiga åtgärder vidtagits för att uppnå en tillräcklig internkontroll inom bolaget i enlighet med Policy för Internkontroll LS 1303-0431.

3. Behandling av styrningsrapporten

Denna styrningsrapport ingår som en bilaga till årsrapporten 2017 och kommer nämndbehandlas 2018-02-20.

UPPFÖLJNING AV FÖRVALTNING FÖR UTBYGGD TUNNELBANAS UPPHANDLING OCH INKÖP 2017

1. Upphandlat år 2017

Här avses annonserade upphandlingar som avslutats under år 2017, det vill säga där avtal tecknats. Avrop, beställning och förnyad konkurrensutsättning på föregående års ramavtal tas inte med. Upphandlingsvärdet avser det sammanlagda avtalsvärdet, inklusive optionsår. Mkr betecknar miljoner kronor.

Ange antalet upphandlingar över 534 890 kr (det vill säga gränsen för direktupphandling) för LOU samt det totala upphandlingsvärdet för dessa. Särskilj egna upphandlingar, samordnade upphandlingar och de upphandlingar som ni gett SLL Upphandling i uppdrag att utföra.

De verksamheter som går under LUF anger upphandlingar över 993 368 kr (det vill säga gränsen för direktupphandling).

Upphandlingar över 534 890 kr för LOU samt 993 368 kr för LUF år 2017		
Upphandling	Antal upphandlingar, totalt	Totalt upphandlings-värde (Mkr)
Egna upphandlingar	4	33,5
Samordnad upphandling[1]	2	oklart
Uppdrag till SLL Upphandling		

Eventuell kommentar: 2 ramavtal avseende anläggningsarbete respektive byggnadsarbete har tecknats tillsammans med trafikförvaltningen.

Direktupphandlingar och upphandlingsvärde

Ange antalet direktupphandlingar och det totala upphandlingsvärdet för dessa.

Antal direktupphandlingar och upphandlingsvärde år 2017		
Upphandling	Antal	Totalt upphandlings-värde (Mkr)

[1] Samordnad upphandling är när två eller flera nämnder/styrelser eller bolag gemensamt anskaffar varor och tjänster av samma slag. Den part som genomför den samordnade upphandlingen redovisar denna i enkäten.

Mellan 100 000 kr och 534 890 för LOU och 993 368 för LUF	2	0,2 Mkr
Över 534 890 för LOU och 993 368 för LUF med synnerliga skäl	2	330 Mkr

Eventuell kommentar: De 2 större direktupphandlingarna har gjorts av tekniska skäl och på grund av leverantörs ensamrätt.

2. Miljöprogram och uppförandekod

Miljöprogram

I hur många upphandlingar (exklusive direktupphandlingar) där avtal har tecknats år 2017 har landstingets miljöprogram beaktats? Avser upphandlingar över 534 890 kr för LOU och 993 368 kr för LUF.

Upphandlingar där landstingets miljöprogram beaktats år 2017	
	Antal upphandlingar, totalt
Egna upphandlingar	2
Samordnad upphandling	2
Uppdrag till SLL Upphandling	

Antal genomförda leverantörsuppföljningar av miljökrav:
Antal leverantörsuppföljningar som lett till åtgärd:
Om det lett till åtgärd, beskriv denna:

Uppförandekod

I hur många av de av nationellt prioriterade riskområdena[2] har krav ställts på landstingets uppförandekod, genom bifogad uppförandekod och/eller särskilda kontraktsvillkor.

Upphandlingar där krav ställts på landstingets uppförandekod år 2017	
	Antal upphandlingar, totalt
Egna upphandlingar	
Samordnad upphandling	
Uppdrag till SLL Upphandling	

Antal övriga upphandlingar där krav ställts i på uppförandekod utöver de nationellt prioriterade riskområdena, genom bifogad uppförandekod och/eller särskilda kontraktsvillkor.

Upphandlingar där krav uppförandekod utöver prioriterade områden år 2017	
	Antal upphandlingar, totalt
Egna upphandlingar	2

[2] De prioriterade områdena är IT, textil, handskar, operationsartiklar, instrument, medicinteknisk utrustning, läkemedel och livsmedel.

Samordnad upphandling	2
Uppdrag till SLL Upphandling	

Vilken uppförandekod har använts:
Antal genomförda leverantörsuppföljningar av uppförandekoden: 0
Antal leverantörsuppföljningar som lett till åtgärd:
Om det lett till åtgärd, beskriv denna:

Finns det särskilda kontraktsvillkor som är kopplade till uppförandekoden vid upphandling:
Ja x☐ Nej ☐

Har ni identifierat prioriterade riskområden utöver de nationellt prioriterade riskområdena:
Ja ☐ Nej ☐
Om ja, vilka:

3. Avtal

I vilken utsträckning utnyttjar er verksamhet samordnade upphandlingsavtal:
Alltid ☐ Sällan x☐
Ofta ☐ Aldrig ☐
Om svar ”sällan” eller ”aldrig”, ange orsak: Verksamheten använder de samordnade avtal som är tillämpliga för utbyggnad av tunnelbana.

4. Elektroniska beställningssystem

Använder ni elektroniska beställningssystem?
Ja ☐ Nej x☐
Om ja, vilket system används:
Clock Work ☐ Annat ☐
Om annat ange vad:
Om nej, finns planer på ett införande:
Ja x☐ Nej ☐
Eventuell kommentar: Förvaltningen är fortfarande ung och relativt liten samt har en begränsad mängd upphandlingar och beställningar.

5. Kvalitet i upphandlingsarbetet

I mars 2010 antog landstingsfullmäktige en ny upphandlingspolicy.

Finns det en dokumenterad lokal upphandlingspolicy som följs?		Finns det en dokumenterad och standardiserad upphandlingsprocess som följs?	
2016	2017	2016	2017
Ja ☐ Nej x☐	Ja ☐ Nej x☐	Ja x☐ Nej ☐	Ja x☐ Nej ☐

Eventuell kommentar: Förvaltningen följer landstingets upphandlingspolicy, under 2017 har förvaltningen fastställt egna riktlinjer för upphandling.

6. Upphandlingsstrategi, riskanalys och kvalitetssäkring

Hur många upphandlingar har en dokumenterad upphandlingsstrategi som bland annat innehåller: mål, marknads-, risk- och spendanalys samt hållbarhet. I vilken utsträckning finns en dokumenterad riskanalys (där väsentliga risker identifieras och bedöms) med kvalitetssäkringsmoment (där flera personer granskar underlag före annonsering och tilldelningsbeslut)?

Gäller upphandlingar över 534 890 kr för LOU och 993 368 kr för LUF.

Upphandlingsstrategi, riskanalys och kvalitetssäkring		
	Antal med genomförd och dokumenterad upphandlingsstrategi	Antal upprättade strategier innehållande dokumenterad riskanalys och kvalitetssäkringsmoment
Egna upphandlingar	2	
Samordnad upphandling	2	
Uppdrag till SLL Upphandling		

Eventuell kommentar: Förvaltningen har en gemensam upphandlingsstrategi för upphandling av entreprenader inom utbyggnaden. Respektive projekt har utöver detta en separat upphandlingsplan och riskanalys.

7. Uppföljning

Har ni en organisation som säkerställer aktiv uppföljning av villkor i och köpta volymer på ingångna avtal:

Ja x☐ Nej ☐

Beskriv denna: Respektive projekt ansvarar för uppföljning och får i detta stöd av upphandlings- och hållbarhetsfunktionerna.

Om nej, ange varför:

Genomför ni seriositetskontroller via skattemyndigheten (bland annat att företag betalar skatt och sociala avgifter) under pågående avtalsperiod:

Ja x☐ Nej ☐

Om nej ange varför:

Följer ni regelmässigt upp avtal ekonomiskt (så det framgår hur mycket och vad som köpts) under pågående avtalsperiod:
Ja x☐ Nej ☐
Beskriv om ni gör annan regelmässig uppföljning av avtal:

Hur många avtal[3] (till exempel serviceavtal och försörjningsavtal[4]) har ni följt upp ekonomiskt under år 2017? Hur många sådana avtal har ni totalt?

Antal avtal med högre värde än 2,0 mkr, LOU och LUF	Antal avtal med högre värde än 2,0 mkr, LOU och LUF, som följts upp ekonomiskt
0	

Hur många avslutade avtal[5] (till exempel serviceavtal och försörjningsavtal) under 201 har följts upp avseende villkor i avtalet under avtalstiden? Hur många sådana avtal har avslutats under året?

Antal avtal med högre värde än 2,0 mkr, LOU och LUF, som avslutats under år 2017	Antal avslutade avtal med högre värde än 2,0 mkr, LOU och LUF, som följts upp avseende villkor i avtalet under avtalstiden	Antal avslutade avtal med högre värde än 2,0 mkr, LOU och LUF, utan särskilda villkor i avtalet
0		

8. Små och medelstora företag

Har förfrågningsunderlag anpassats (till exempel avseende ekonomiska krav, teknisk förmåga, annans kapacitet eller avgränsning av anbudsområden) så att små företag[6] har möjlighet att delta i det konkurrensuppsökande skedet? Gäller upphandlingar över 534 890 kr för LOU och 993 368 kr för LUF.
Ja x☐ Nej ☐

Antal upphandlingar där förfrågningsunderlaget anpassats: 2
Antal upphandlingar där små företag erhållit avtal: 2
Om nej, ange varför:

9. Medarbetarstatistik

Här anges hur många genomsnittligt antal årsarbetare (**ej personer**) som arbetar med inköp (beställning/avrop) respektive upphandlingar.

[3] Avser avtal med årligt avtalsvärde över 2 000 000 kr för LOU och LUF.
[4] Försörjningsavtal avser städning, mat och tvätt.
[5] Avser avtal med årligt avtalsvärde över 2 000 000 kr för LOU och LUF.
[6] Små företag har färre än 50 anställda och bedöms vara fristående företag, det vill säga som inte bedöms ägas till större delen av annat företags.

OBS! Om en medarbetare i sin tjänst till viss del har att upphandla/göra inköp så uppskattar ni hur stor respektive del är). De som avropar ute i vården skall ej tas med här.

	Upphandlare		Inköpare (beställning/avrop)	
	2016	2017	2016	2017
Antal heltidstjänster:	2	3		

Eventuell kommentar: under 2017 anställdes 1 upphandlare, start i november

10. Överprövningar

Ange antal unika överprövningsmål (så kallade målnummer, det vill säga flera parallella mål med olika leverantörer avseende samma upphandling) med lagakraftvunna domar under år 2017 där SLL fått rätt.

	SLL har fått rätt och ärendet har blivit:					
	- avslaget		- avskrivet		- återkallat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Antal:	0	0	0	0	0	0

Ange antal unika överprövningsmål (så kallade målnummer) med lagakraftvunna domar under år 2017 där anbudsgivaren fått rätt eller där domstolen dömt att upphandlingen ska göras om.

	SLL har ålagts att:			
	göra en rättelse		göra om upphandlingen	
	2016	2017	2016	2017
Antal:	0	0	0	0

Eventuell kommentar:

Ange antal avslutade (under år 2017) och överprövade upphandlingar med lagakraftvunna domar där SLL fått rätt.

	SLL har fått rätt och ärendet har blivit:					
	- avslaget		- avskrivet		- återkallat	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Antal:	0	0	0	0	0	0

Ange antal avslutade (under år 2017) och överprövade upphandlingar med lagakraftvunna domar där anbudsgivaren fått rätt eller där domstolen dömt att upphandlingen ska göras om.

	SLL har ålagts att:			
	göra en rättelse		göra om upphandlingen	
	2016	2017	2016	2017
Antal:	0	0	0	0

Eventuell övergripande kommentar:

11. Ökad eller minskad konkurrens vid upphandling

Mäter ni om konkurrensen vid upphandling förändras mellan åren? Till exempel genom att mäta antalet anbud per upphandling.

Ja x☐ Nej ☐

Om ja, ange hur ni mäter: Antal godkända anbud mäts, ingår i verksamhetens mål

Om nej, ange varför:

Förvaltning för utbyggd tunnelbana
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Bilaga: Uppföljning målkarta per december 2017

Perspektiv Ekonomi	**Status**
Projektprognos ska inte skilja mer än 5 % jämfört med respektive månads utfall	Gul
Byggherrekostnaden ska minska med 10 %	Gul
Kostnadsprognosen ska överensstämma med överenskommelsen inklusive tilläggsavtalet	Grön
Andel anställda i relation till konsulter ska öka	Grön

Perspektiv Tid	
Alla tillståndsansökningar till mark- och miljödomstolen enligt tidplan	Grön
Samtliga järnvägsplaner har varit ute på granskning enligt tidplan	Gul
Fastställd järnvägsplan inom sex månader efter inlämning	Gul

Perspektiv Innehåll	
Samtliga systemmål ska vara granskade och fastställda innan bygghandlingarna påbörjas	Gul
Verifikat på kravuppfyllnad avseende systemhandling i kravdatabasen ska finnas	Grön

Perspektiv Kunder	
Andelen positiva/neutrala inslag i media minst 85%	Grön
Minst 90% av de närboende är positiva/neutrala till utbyggnaden	Grön

Perspektiv Process	
Inga allvarliga arbetsmiljöolyckor	Grön
Hållbarhet i systemhandlingen ska motsvara nivån Very good i Ceequal	Grön
Inga betydande revisionsanmärkningar	Grön
Minst tre anbud per upphandling	Röd

Perspektiv Medarbetare	
Minst ett utvecklingssamtal per medarbetare under året	Gul
Den samlade medarbetarsituationen ska förbättras (medarbetarbarometer)	Grön

Stockholms läns landsting

Bilaga A

Förvaltning/Bolag: Förvaltning för utbyggd tunnelbana

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG. BUDGET OCH LÖPANDE. ÅRSRAPPORT DEC 2017

Ursprung	LS-nummer	Att-sats nummer/ Datum	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
Löpande 2016	LS 2015-0093 LS 1407-0877	LF 2016-03-15	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	FUT	Delvis	Förvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram styrdokument för säkerhet där förvaltningen ämnar utnyttja delar av det material som landstingsstyrelsens förvaltning har tagit fram. Rekrytering av säkerhetsansvarig har skett. En webutbildning för anställda och konsulter som ska säkerhetsprövas har tagits fram där godkänt resultat krävs för att få arbeta med hemliga uppgifter. Rutin för brandskydd finns fastställd. Det sker även ett omfattande säkerhetsarbete i de olika investeringsprojekten för att göra nya tunnelbanan säker. Arbetet med att ta fram styrdokument för säkerhet kommer att fortsätta under 2018.

Stockholms läns landsting

Bilaga C

(fyll i färgade celler)

Förvaltning/Bolag: Förvaltning för utbyggd tunnelbana

Investeringsutfall 2017.

Period **2017-12-31**

Mkr	Årets investeringsutgifter (mkr) Bokfört 2017	Budget 2017	Avvikelse Bokfört-Budget	Upparbetnings-grad 2017 (%)	Total utgift (mkr) Ackumulerad total utgift t o m 2017-12-31	Budgeterad total utgift (2017 års inv.plan)	Budgeterad total utgift (2018 års inv.plan)	Upparbetnings-grad totalt (%)	Beräknad tidpunkt för färdigställande (år)	Kommentar Förklaring till eventuell avvikelse
1 Specificerade objekt										
Strategiska investeringar										
Tunnelbana till Nacka och söderort	345	384	-39	90%	955	12 965	13 640	7%	2026	
Tunnelbana till Arenastaden	126	314	-188	40%	568	4 153	5 557	10%	2024	Inklusive Hagalund from 2018
Tunnelbana till Barkarby	137	453	-316	30%	367	2 934	3 359	11%	2024	
Depå Högdalen	75	139	-64	54%	139	1 656	1 636	9%	2024	
Depå tillkommande	0	0	0	0%	0	1 951	1 903	0%	2024	
Fordon	1	2	-1	42%	3	2 562	2 440	0%	2024	Justering 540 mkr i budget 2017 och 2018 efter LF-beslut
2 Ospecificerade objekt totalt										
Varav strategiska investeringar										
Varav ersättningsinvesteringar										
Varav rationaliseringsinvesteringar										
Summa strategiska investeringar										
Summa ersättningsinvesteringar										
Summa övriga investeringar										
Summa investeringsutgifter totalt	685	1 291	-606	53%	2 031	26 221	28 533			

**) Gäller endast Trafiknämndens rapportering, resterande verksamheter tar bort denna underrubrik. Med trafikslag avses tunnelbana, lokalbana, buss, pendeltåg, sjötrafik, färdtjänst ect.*

Internkontrollplan för Förvaltning för utbyggd tunnelbana 2017

Uppföljning årsrapport 2017

Risk-ID	Risk-område	Verksamhet	Rubrik	Riskbeskrivning	Konsekvens	Sanno-likhet (1-4)	Konse-kvens (1-4)	Riskbedömning (Sannolikhet x Konsekvens)	Åtgärd	Kontrollmoment	Frekvens	Riskägare/ ansvarig	Status ● ● ●	Trend/ åtgärd ● ● ●	Kommentar *Uppföljning av status sker vid delårsrapport och årsbokslut*
1	Ekonomi	Avdelning Söder och Norr	Bristande kostnadsstyrning	Bristande kostnadsstyrning och kostnadsmedvetenhet vid planering /projektering.	Planerar för en för dyr teknisk lösning alternativt en för robust anläggning vilket kan medföra omtag vilket leder till kostnadsfördyringar och tidsförskjutning.	3	4	12	BEGRÄNSA Styrgrupp projektering Kontinuerlig styrning och kommunikation avseende kostnadsstyrning med projektör.	Kontrollera protokoll från styrgrupp projektering.	Tertialvis	Avdelningschef Söder och Norr	● (Gul)	● (Gul)	Styrgrupp projektering har ersatts av styrgrupp PoP (Projektering och produktion). Uppföljning sker kontinuerligt och erfarenheter fångas upp mellan avdelningarna. Inom avdelning Norr är systemhandlingar för Arenastaden och Barkarby i princip färdigställa och de optimeringar som befunnits lämpliga har inarbetats. Norr jobbar aktivt med produktionskalkylerna för att indentifiera ytterligare potentiella besparingar. Inom avdelning Söder har kostnadsoptimering genomförts under 2017 för att hamna inom kostnadsramarna. Avdelning söder planerar att genomföra en ny kostnadskalkyl av den optimerade anläggningen under första halvåret 2018.
2		Förvaltningen	Bristande samarbete	Bristande samarbete i den egna organisationen beroende på intern konkurrens om resurser, resursbrist alternativt kompetensbrist i egen organisation.	Arbetsmiljöproblem i form av stress, ökade kostnader, onödig tidsåtgång.	3	3	9	BEGRÄNSA Bemanningsplan, utvecklingssamtal, medarbetarbarometer.	Finns aktuell bemanningsplan. Har alla haft utvecklingssamtal. Handlingsplan utifrån medarbetarbarometer.	Tertialvis	Förvaltningschef	● (Gul)	● (Gul)	Bemanningsplan har uppdaterats i samband med VP-arbete under hösten. Utvecklingssamtal genomförs löpande (även med konsulter) och följs upp i samband med medarbetarundersökning. Handlingsplan utifrån medarbetarbarometer tas fram löpande.
3		Avdelning Planering	Otillräckligt antal anbud	Risk att det inte finns tillräckligt många anbud för entreprenörsupphandling pga. t.ex. att förvaltningens egna projekt konkurrerar med varandra på leverantörsmarknaden.	Förseningar och kostnadsökningar samt dyra anbud.	2	4	8	BEGRÄNSA Visa upphandlingstidplan för kommande upphandlingar på FUT:s hemsida. Marknadsföring av kommande upphandlingar genom leverantörsdag (planeras till oktober) samt kvartalsvisa nyhetsbrev till leverantörer. Utöver detta planeras texter i branschtidningar, möten med förlorande entreprenörer och framtagande av omvärldsanalys.	Finns upphandlingstidplan framtagen för förvaltningen. Har planerade aktiviteter genomförts.	Tertialvis	Enhetschef Upphandling	● (Grön)	● (Grön)	Leverantörsdag hölls 26 oktober. 4 nyhetsbrev har sänts under året. Sorterbar Upphandlingstidplan på svenska och engelska finns på websida, uppdateras löpande genom upphandlingsenheten. Broschyr med entreprenadindelning framtagen på svenska och engelska. Omvärldsanalys uppdaterad i november.
4		Samtiga avdelningar	Felaktig konsultfakturering	Felaktig konsultfakturering pga. att felaktiga fakturor godkänns.	Felaktiga kostnader.	2	3	6	BEGRÄNSA Enheters uppföljning av konsultkostnader. Avstämningsmöten med konsultmäklaren.	Alla enheter som har konsulter gör stickprov på fakturor.	Upp till tolv gånger per år	Avdelningschefer	● (Grön)	● (Grön)	Kontinuerliga avstämningsmöten med konsultmäklaren sker. Avdelning Norr och Söder har projektingenjörer samt projektcontrollers som bl.a. sköter uppföljning och internkontroll.
5		Samtiga avdelningar	Representation	Bristande följsamhet till representationsgränser och nolltolerans avseende alkohol vid representation.	Risk för ökade kostnader, bristande förtroende samt revisionsanmärkningar.	2	3	6	BEGRÄNSA Information om rutiner och riktlinjer.	Stickprov på större fakturor från restaurang/hotell, stickprov att verkställighetsbeslut finns för all representation som omfattas av riktlinjerna.	Två gånger per år	Enhetschef Ekonomi	● (Grön)	● (Grön)	Information har skett på upphandlingsutbildning. Kontrollmoment i fakturasystemet så att alla representationsfakturor går igenom en extra kontroll att verkställighetsbeslut finns. Stickprov på sannolika leverantörer har gjorts vid årsbokslut och delgetts revisorer.
6		Avdelning Planering	Inköp utan upphandling	Att inköp sker utan upphandling (följsamhet mot slutna avtal) eller att fel ramavtal används.	Risk för ökade kostnader, bristande förtroende samt anseende. Ej giltigt avtal, skadeståndsanspråk.	3	2	6	BEGRÄNSA Utbildning i upphandling, information på intranätet.	Stickprov på fakturor att leverantören är upphandlad.	Två gånger per år	Enhetschef Upphandling	● (Grön)	● (Grön)	Riktlinjer för upphandling har fastställts under året. Upphandlingsutbildning har hållits. Information om upphandling finns på intranätet. Stickprov på att leverantörer är upphandlade har gjorts.
7		Samtiga avdelningar	Delegations- och beslutsordning	Felaktigt fattade inköpsbeslut beroende på bristande följsamhet mot delegations- och beslutsordning.	Ej giltiga delegationsbeslut, bristande förtroende.	3	2	6	BEGRÄNSA Förtydliga beslutsordningen.	Stickprov på fattade verkställighets- och delegationsbeslut, stickprov på större fakturor att beslut finns.	Två gånger per år	Enhetschef Upphandling	● (Grön)	● (Grön)	Ny beslutsordning har fastställts under året. Utbildning i beställning och beslut har hållits. Utbildning Juridik för oss som jobbar offentligt planerades men fick ställas in, nytt tillfälle i januari 2018. Vid stickprovskontroll av fakturor för genomförda beställningar framkom enbart en mindre avvikelse avseende beslut. Vad som noterades vid kontroll är att enbart ett fåtal fakturor innehåller hänvisning till beslutsnummer, diarienummer etc. i kommentarsfält.
8		Avdelning Söder och Norr	Överklaganden	Överklagan av markåtkomstprocesser, järnvägsplaner, miljödom, detaljplaner respektive bygglov.	Alla överklaganden måste behandlas av myndigheter och tar därmed resurser och påverkar sannolikt tidplanen för ärendet samt kan riskera påbörjad upphandling.	4	3	12	BEGRÄNSA Teckna tidiga avtal med viktiga parter. Identifiera och ha dialog med intressenter som har lämnat svar i samrådsprocessen som kan leda till överklaganden. Tydlig dialog gentemot intressenter i järnvägsplanens granskningsskede. Följa alla formaliakrav/anvisningar vid upprättande av handlingar och vid granskning. Upprätta känslighetsanalyser projektvis i syfte att hantera eventuella scenarier vid överklaganden.	Slutna avtal med viktiga parter. Har kommunikation skett med de intressenter som lämnat samrådsyttrande. Kontroll inför granskningsskedet av järnvägsplanen att projekten har uppfyllt kraven för upprättande av järnvägsplan enligt FUT:s anvisning. Är känslighetsanalyser upprättade per projekt.	Tertialvis	Avdelningschef Söder och Norr respektive Avdelningschef Planering	● (Gul)	● (Gul)	Avdelning Norr: Analys för att identifiera tidskonsekvenser från bland annat överklaganden har genomförts och bevakas kontinuerligt i samband med riskarbetet. Avdelning Söder: Diskussioner pågår kring hur ska förhålla sig till ev överklagande, t ex anskaffning av resurser, fortsatt projektering och anskaffning av lokaler.
9		Avdelning Söder och Norr	Bristande tidplanering	Bristande tidplanering i förhållande till Stockholmsöverenskommelsen.	Svårt att följa upp aktuellt läge och eventuella förseningar i projekten samt eventuellt fördyringar.	3	3	9	BEGRÄNSA Tidplaner hålls aktuella. Användande av Processbeskrivning tidplanering.	Stickprov görs kontinuerligt och större uppföljning per halvår. Granskning av produktionstidplaner. Granskning av projekteringstidplaner.	Tertialvis	Avdelningschef Söder och Norr	● (Grön)	● (Grön)	Uppföljning av tidplaner sker kontinuerligt. Risk finns dock att dessa tidsplaner inte håller om överklaganden sker. Tidplanerare finns på både avdelning Söder och Norr. Huvudtidplanen har uppdaterats. En detaljering och belysning av beroenden (markåtkomst,BEST,installationer) pågår.
10		Avdelning Söder och Norr	Projektberoenden	Beroenden till angränsande projekt (inom befintlig tunnelbana samt utanför) medför risk för störningar i förvaltningens planering och tekniska lösningar.	Tidsförskjutning och försämrat anseende.	3	3	9	BEGRÄNSA / DELA Sammanställa tidplaner för andra aktörers och FUT:s beroenden, t.ex. TF, Stockholms stad. Inventering av gränspunkter gentemot TF. Tidplaner i relation till TF behandlas på samordningsgrupp och beredningsgrupp.	Kontrollera att planerade störningar finns inlagda i huvudtidplaner, samt system för rapportering av förändringar.	Tertialvis	Avdelningschef Söder och Norr	● (Grön)	● (Grön)	Arbete sker kontinueriligt i temamöte intrång. Uppföljning sker i , beredningsgrupp och samordnad ledningsgrupp över kritiska punkter. Uppföljning sker även med planerade projekt i Nacka, Södermalm och söderort.

● (Gul)	● (Grön)	● (Röd)

11	Tid	Avdelning Söder och Norr	Förseningar	Försenad planläggnings- och tillståndsprocess på grund av beroenden mellan parter och intressenters processer.	Förseningar av byggstart, fördyring.	2	3	6	BEGRÄNSA Driva planläggningsmöten med kommunerna gällande sakfrågor, tider och risker. Förankra centrala frågor för planläggning med kommunerna. Förankra centrala frågor med länsstyrelsen, mark- och miljödomstolen och Trafikverkets planprövning.	Dokumentation av genomförda möten och mötesserier.	Tertialvis	Avdelningschef Söder och Norr respektive Avdelningschef Planering	● (Röd)	● (Gul)	Planläggningsmöten med kommuner har hållits. Centrala frågor har förankrats med länsstyrelsen, mark- och miljödomstolen och Trafikverkets planprövning. En kvarstående risk är att avtal inte är slutna i tillräcklig omfattning med Trafikverket gällande intrång i Trafikverkets anläggningar. Trafikverket har i samråd med FUT tillsatt en expertgrupp som arbetar med tekniska analyser och slutligen medgivanden kring intrången. Arbetet är tidskritiskt för framdriften av järnvägsplan och förberedande arbeten och därmed tidskritiskt för hela utbyggnaden. Samarbete med TRV måste förbättras. Trafikverkets högsta ledning har påtalat inom sin organisation att man ska arbeta så att tunnelbaneutbyggnaden kan genomföras. En ny samordnare har tillsatts för Avdelning Söder. Förändringar föranledda av kostnadsoptimering 2017 har gåtts igenom med parterna. Förenklingar i processerna diskuteras.
12		Förvaltningen	Försenade politiska beslut	För sent framtagna underlag försvårar poltisk beredning och kan försena politiska beslutstidpunkter.	Förseningar i tidplanen.	2	3	6	BEGRÄNSA Kontinuerlig uppföljning av beslutsplaneringslista. Förstärkt implementering av process för ärendehantering. Översyn av beslutsordning.	Avstämning av ärenden i beslutsplaneringslista.	Kontinuerligt	Avdelningschef Verksamhetsstyrning	● (Gul)	● (Gul)	Beslutsplaneringslista för ärenden till TN nyttjas. Implementering av ärendehanteringsprocess kommer att fortsätta. Översyn av beslutsordning har skett och har implementerats.
13		Förvaltningen	Samverkan med trafikförvaltningen	Bristande samverkan med trafikförvaltningen pga. gemensam inriktning i gränsdragningsfrågor saknas.	Felprioriteringar och eventuellt förseningar.	3	4	12	DELA Strukturerat arbete i samordnande ledningsgrupp och beredningsgrupp för FUT/TF. Aktivt arbete med gränsdragningslistan som innehåller frågor som har gemensamma beröringspunkter mellan förvaltningarna. Kommunikation med TF angående relevanta Temamöten för samverkan. Starta Temamöte Intrång.	Finns protokoll med tydliga beslut. Har alla frågor i gränsdragningslistan åtgärder och ansvariga. Kontroll att TF deltagit på relevanta Temamöten.	Tertialvis	Förvaltningschef	● (Grön)	● (Grön)	Protokoll finns på beslutspunkter. Vid varje samordnande ledningsgruppsmöte sker en avstämning av tidskritiska gränsdragningsfrågor (styrtidplan). I övrigt hanteras gränsdragningsfrågor i linjen eller vid behov i beredningsgruppen. Deltagandet från TF på temamöten är god. Temamöte intrång har startat.
14		Avdelning Söder och Norr	Olyckor och tillbud	Allvarlig arbetsplatsolycka eller olycka med påverkan på tredje man.	Personskada, försämrat anseende.	2	3	6	BEGRÄNSA Teknisk beskrivning: Krav på tillfälliga installationer. Medverka på skyddsronder. Utbildning: Arbetsmiljö - FUT:s arbetsmiljöstrategi (byggherrens arbetsmiljöansvar och byggarbetmiljösamordnare BAS-P/U). Tillbuds- och olycksrapporteringssystem för arbetsplats och tredje man görs via Webforum (för entreprenörer, projektörer och FUT).	Medverka som observatör vid entreprenörens skyddsronder. Kontroll att krav och rutiner finns i förfrågningsunderlag vid upphandling. Alla tillbud och olyckor som inträffat har rapporterats i Webforum.	Kontinuerligt	Avdelningschef Söder och Norr	● (Grön)	● (Grön)	Arbetsmiljödelegeringar framtagna till enhetschefer och Am-samordnare. När de större byggnationerna upphandlas / startar kommer Am-handläggare/stödresurs att rekryteras.
15	Innehåll	Förvaltningen	Informationssäkerhet	Bristande informationshantering och säkerhetsmedvetenhet bland medarbetarna.	Skyddsvärd information "läcker ut" som kan få konsekvenser för bl.a. förtroendet eller verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.	2	3	6	BEGRÄNSA Införande av ledningssystem för informationssäkerhet (LIS). Införande av anvisning för hantering av informationstillgångar. Förvaltningsgemensam webutbildning om informationssäkerhet (DISA). Förvaltningsgemensam webutbildning om informationssäkerhetsklassificering.	Implementering av ledningssystem för informationssäkerhet har skett. Informationsägare har utsetts. Informationstillgångar har identifierats och informationssäkerhetsklassificerats. Alla medarbetare har genomfört DISA-utbildningen och utbildningen för informationssäkerhetsklassificering.	Tertialvis	Enhetschef IT	● (Gul)	● (Gul)	Säkerhetsansvarig är rekryterad för att driva säkerhetsfrågor. Implementering av ledningssystem för informationssäkerhet kommer att genomföras i samband med GDPR-projektet. Hantering av informationstillgångar och informationsklassificering är ett kontinuerligt pågående arbete i projektet men en översyn kommer att göras i samband med införande av VIR. ca 30 % av medarbetarna har genomfört DISA-utbildningen vid årskiftet 2017/18
16		Förvaltningen	Acceptans från omgivningen	Bristande acceptans från omgivningen för planerade störningar i samhället.	Sänkt förtroende hos berörda, negativ medial uppmärksamhet och klagomål vilket kan leda till kostnadsökningar och tidsförskjutningar.	3	2	6	BEGRÄNSA Nyhetsbrev samt informationsmöten. Rutin för störande arbeten ska tas fram.	Antal informationsmöten och nyhetsbrev. Stickprov om rutinen följs. En attitydundersökning per projekt. Förfrågningsunderlag innehåller krav om omgivningspåverkan.	Tertialvis	Avdelningschef Söder och Norr. Enhetschef Kommunikation	● (Grön)	● (Grön)	Informationsbrev skickas ut enligt rutin. Informationsmöten anordnas. Attitydundersökningar genomförs. Ny intern rutin har tagits fram och ska förankras i projekten. Förfrågningsunderlag innehåller krav på omgivningspåverkan.
17		Avdelning Söder och Norr	Kravuppfyllnad	Att system- och bygghandlingarna inte uppfyller alla krav i kravdatabasen.	Projekterade handlingar har inte rätt kravnivå.	2	2	4	BEGRÄNSA Återstående punkter från systemhandling följs upp i bygghandlingsskede.	Uppföljning av verifikat (referens till bevis) för kravuppfyllnad i kravdatabasen. Granskningskommentarer besvarade och hanterade halvårsvis.	Tertialvis	Avdelningschef Söder och Norr	● (Grön)	● (Grön)	Uppföljning sker av teknik och resurser för kravhantering och resurser för att bevaka kravhanteringen kommer att finnas inom respektive projekt. Uppföljning sker på avd. nivå. Bevakning under bygghandlingsskedet kommer att göras av utsedda resurser. Kraven i kravdatabasen uppfylls med några få undantag. De krav som inte uppfylls bevakas, återkopplas till Teknik eller hanteras vid kommande bygghandlingsprojektering

18		Avdelning Söder och Norr	Hållbarhetsuppföljning	Bristande uppföljning av förvaltningens hållbarhetsarbete avseende Ceequal pga. resursbrist eller nödvändiga prioriteringar.	Försämrat anseende, försämrat hållbarhetsarbete.	2	2	4	BEGRÄNSA Planerad uppföljning/delcertifiering av projektens Ceequalarbete efter levererad systemhandling.	Rapport från uppföljning/delcertifiering. Utpekat ansvar i respektive projekt.	Tertialvis	Avdelningschef Söder och Norr	● (Grön)	● (Grön)	Resurser för genomförande och uppföljning av hållbarhetsarbete finns i respektive projekt. Uppföljning av delcertifiering av systemhandlingarna för Barkarby och Arenastaden kommer att genomförans under våren. Pga stopp i projekt Depå kommer systemhandlingen i ett senare skede. En särskild resurs har nu engagerats till Avdelning Söder. Viss uppföljning, i form av delcertifiering av projektens Ceeqalarbete, genomförs av Hållbarhetsenheten. Delcertifiering har genomförts av två projekt, med goda resultat. Dock finns flera utpekade åtgärder som projekten behöver arbeta vidare med. Delcertifiering av övriga projekt ska genomföras efter systemhandlingsleverans. Planerad uppföljning i avdelning Söder i mitten av januari 2018.